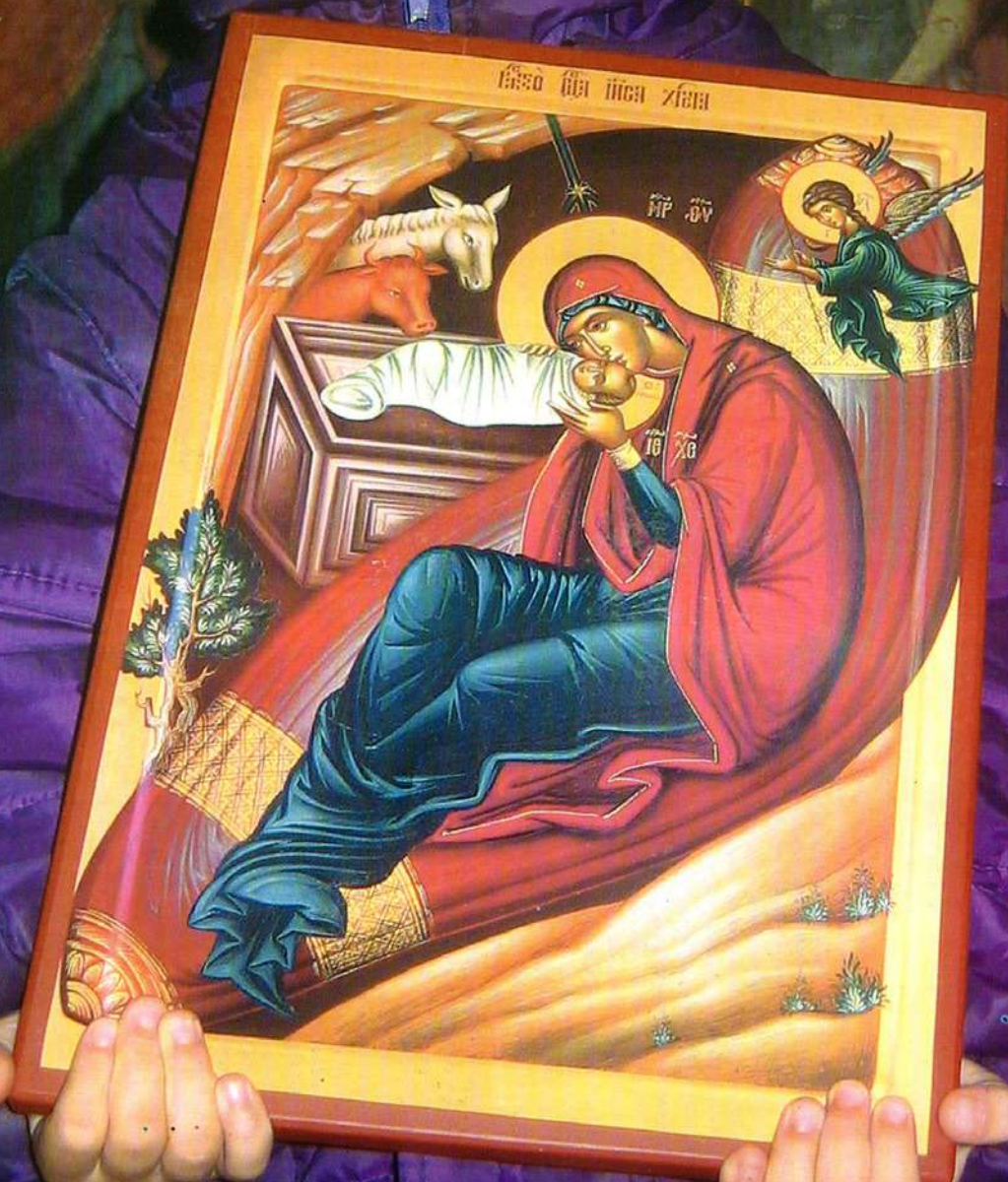
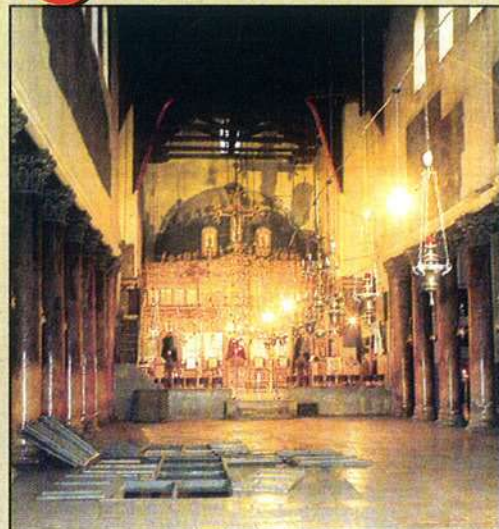

Витлејем

Базилика Рођења

Унутрашњост Базилике Рођења

Сребрна Звезда - место Рођења

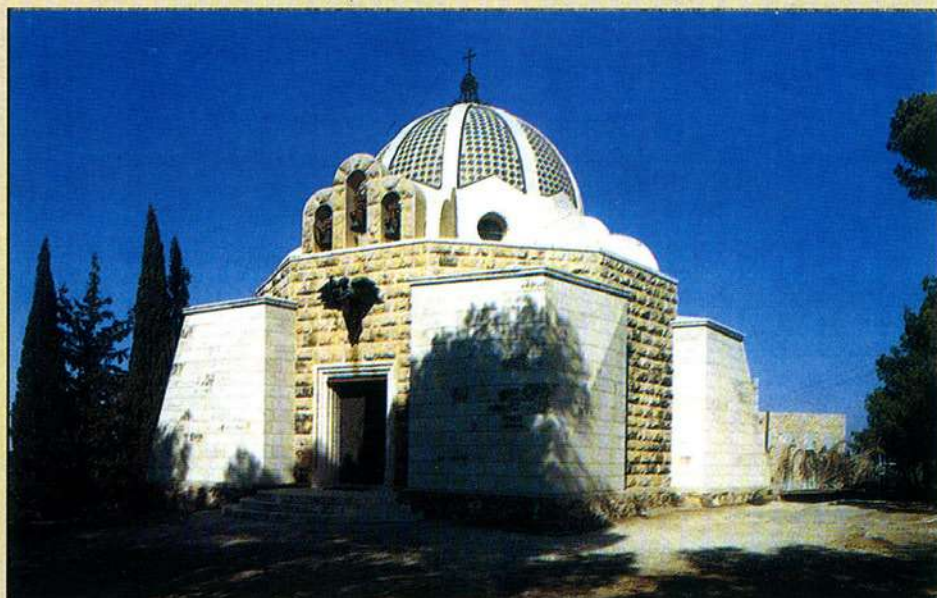
Олтар Рођења Христовог

Поље пастира

Пећина цркве Пастира

Црква Пастира

СИН БОЖИЈИ - СИН ЧОВЕЧИЈИ ПОСТАЈЕ

Христос се рађа - прослављајте!
Христос са небеса - сусрећите!
Христос на земљи - узвисите се!
"Певајте Господу сва земљо";

И да обоје заједно кажем: "Нека се узвеселе небеса, и радује земља" - заради Наднебескога, који затим (постаде) Земаљски. Христос је у телу - страхом и радошћу обрадујте се; страхом услед греха, радошћу ради наде. Христос је од Дјеве - жене девственујте, да Христу мајке постанете. Ко се не би поклонии Ономе од Почетка? Ко не би славио Последњег?

Опет се тама развејава, опет настаје светлост; опет Египат бива кажњен тамом, опет стуб (светлости) обасјава Израиљ. "Народ који седи у тами" незнања, нека види велику светлост (бого)познања. "Старо прође - ево све ново постаде." Слово (старозаветно) се повлачи, Дух осваја. Сенке нестају - Истина наступа. Мелхиседек се испуњује: Онај који је (као Бог) без матере - постаје (сада као Човек) без оца: без мајке претходно (у првом рођењу), а без оца у другом (рођењу, тј. оваплоћењу).

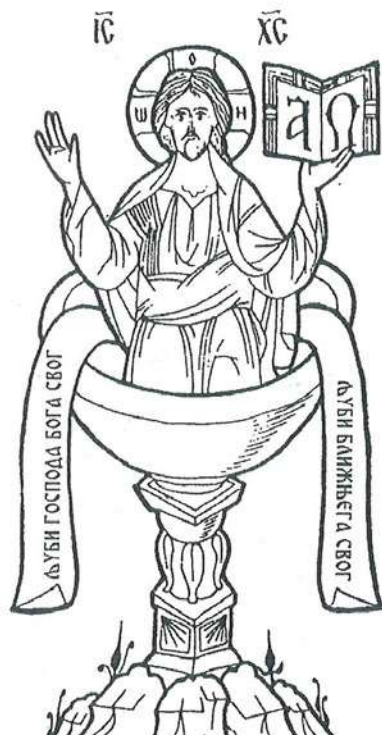
Закони природе се укидају! Јер треба да се испуни горњи свет. Христос заповеда, немојмо се успротивити. "Сви народи заплескајте рукама", "јер нам се роди Дете, Син нам се даде, којега је власт на рамену Његовом - јер се узноси заједно са Крстом - и назива се име Његово: Анђео Великог - то јест Очевог - Света." Нека Јован узвикне: "Припремите пут Господњи." И ја ћу узвикивати значење овога дана:

Бестелесни се оваплоћава,
Реч (Логос) добија дебљину (тела),

Невидљиви бива виђен,
Недодирљиви постаје опипљив,
Ванвремени добија почетак (у времену),

Син Божји - Син Човечији постаје,

"Исус Христос - јуче и данас и у векове векова исти".

Нека се Јудеји саблажњавају, нека се Јелини (=незнабошци) потсмевају, нека јеретици болују од брбљарија. Повероваће онда када када Га виде да узлази на небо. Ако ли не тада, онда (сигурно) када буде долазио са неба и као Судија заседао (да суди).

(...)

О, новог ли мешања! О, чуднога ли сједињења!

Онај који Јесте - постаје и Нестворени ствара се, и Несместиви бива смештен, кроз разумну душу која је посредовала између Божанства и грубости тела;

и богати осиромашује, јер узима сиромаштво мојега тела, да бих се ја обогатио Његовим Божанством;

и Пуни се испражњава, умањује се за кратко од Своје славе да бих се ја причестио Његовом пуноћом.

Какво је то богатство доброте! Каква је то тајна ради мене!

Имао сам удела у лику (Његовом) и нисам сачувао; сада Он

узима удела у телу моме, да би и лик спасао и тело обесмртио. И (тако) другу заједницу заједничари, много преславнију од оне прве (при стварању), утолико што је тада дао нама оно боље, а сада узима удела у лошијем. То је од оног првог богоприличније, то је узвишеније за оне који ум умају.

(...)

Путуј са звездом (Витлејемском) и са мудрацима принеси (Му) даре: злато и тамјан и смирну - као Цару, и као Богу, и као за тебе Умрломе. Прослављај са пастирима, запевај песму са Анђелима, састави хор са Арханђелима. Нека буде заједнички празник небеских и земаљских сила. Уверен сам да се и оне (Небеске Силе) сарадују и сапразнују (с нама) данас, пошто су човекољубиве и богољубиве, као оне које Давид (псалмопевац) уводи, после страдања (Христовог): како се заједно са Христом узносе (на небо) и сусрећу Га и између себе заповедају да се врата узвисе. ■

**Уместо да сами покушамо да говоримо о Божићу, сматрали смо да је најбоље почитати Божићни број Каленића бољонадзвучним речима светог Григорија Богослова, цариградског архиепископа, изабраним из његове беседе На Богојављење, тј. на Рођење Спасиошља, јер смо уверени да само оне моћу да колико толико изразе јуноћу радосни и дубину смисла које у себи носи празник Христовог свеславног и свесасоносног Рођења. Оваплоћење (Очовечење) Бога Логоса је највећи догађај свих времена и свих векова и почитак спасења света и човека, па је, следствено томе, празник Божића мајка и почитак свих црквених празника, почитак радосни и лиричног слављења, које нема краја и које се наставља у Царствију Божијем кроз сву вечност. ■*

Каленик

Издази с благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXVI
број 6, (156), 2004.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Издази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, јереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
др Зоран Крстић,
протојереј-ставрофор
Рајко Стефановић,
протонамесник
Милић Марковић, јереј
Марко Митић, јереј
Драган Икић, ђакон
Небојша Младеновић, ђакон
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
«Каленик»,
Владимира Роловића бб,
34000 Крагујевац
телефон: 034 371-192
е-mail: kalenic@verat.net

Тираж
3000 примерака

Припрема и штампа

БЕО
ШТАМПА

Београд

САДРЖАЈ

Син Божији - Син човечији постојаје - уводно слово	1
Свети владика Николај Жички, Хајдемо до Витлејема	3
Божићни дар песничтва Роману Слајкојевићу	5
Визија Небеској Јерусалима према Откривењу Јована Богослова, јереј Милић Марковић	7
О духовном руковођењу, интервју са владиком јегарским Порфиријем	9
Исјовесћ и појајање - Црква у питањима и одговорима	14
Исјок и зајад у историји Православне Цркве српске, Владан Костадиновић	16
Од незнабоштва до неморала - од Христa до морала, ђакон Драган Икић	18
Школа за нови живој, Слава Богословије у Крагујевцу	20
Сабрање православних око светиој Томе, владика шумадијски Јован у Јужној Африци	25
Српски манастир у Аризони, православни путопис	26
Христјанска породица - домаћа Црква, интервју са проф. В. Јеротићем	28
Дечија сјрана	
Шумадијска епархија у речи и слици	
Службени део - промене у Епархији шумадијској	
Служења, посејте и пријеме епископа шумадијског Г. Јована	

Последња страна:
Свети Јован Златоустин,
фреска у Цркви крагујевачке богословије

ХАЈДЕМО ДО ВИТЛЕЈЕМА

И кад анђели отидоше од њих на небо, пастири рекоше један другом: хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило што нам каза Господ (Лк 2, 15)

Прво су анђелске војске забрујале: Хајдемо тамо куд нас Господ шаље; хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило. И видевши познали су у младом телу младеначком Онога кога су духом гледали као Духовно Биће од постања свога. Потом су пастири чули и послушали, и друг другу рекли: Хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило, што нам каза Господ, то јест ангел Божији. Потом су цареви од Истока, мудри звездари, оставили уплашеног Ирода и збуњени Јерусалим, рекли: Хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило, како нас је наша путеводна Звезда повела. Потом су кренули на-

роди и племена од истока и запада и севера и југа, из века у век, из колена у колено, кренули су на исти пут са истим циљем: Хајдемо до Витлејема да видимо! Од ових Божјих народа и племена под небесима није изостао ни наш народ ни наше племе. Наш Свети Сава два пута је остављао своју отаџбину и ходио путем до Витлејема како су некад ходили пастири Витлејемски и учени мудраци источни. Наши кнежеви и великаши и краљеви и цареви и тежаци и трговци, и радници и војници, ходили су угаженим путем на Исток, говорећи уз пут друг другу: Хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило. Наши владари и патријарси стројили су богомоље у близини Давидова града Витлејема. Наши монаси са поклоницима и богомољцима понављали су кроз векове у тим богомољама анђелску песму оне прве Божићне ноћи: Слава Богу на висини, мир на земљи, добра воља међу људи-

ма. Наше просте прамајке и жене и сестре и девице, као и кнегиње и царице, ходиле су па и до данашњег дана ходе попут славне свете Петке Српске тамо где се анђелска песма чула и где је путеводна звезда стала, удубљене у мисли о Великој Тајни и шапћући једна другој: Хајдемо до Витлејема да видимо то што се тамо догодило. Тешко да би се нашло неколико фамилија у нашем народу, које не би имале на дугој линији своје прошлости некога хаџију, и које поред свог обичног презимена не би се могли назвати Хаџићима.

Хајдемо и ми, браћо и сестре, до Витлејема да видимо то што се тамо догодило. У овај светли празник треба сви ми да кренемо на хаџилук до Витлејема, духом и мислима својим. Дух ни мисао не потребују ни ноге ни токове, ни друмове, ни трошкове, ни крила ни окриља, ни одморе ни ханове. Дух и мисао могу пренети човека тренутно тамо где човек зажели.

Дух и мисао у нама имају анђелска својства, те помоћу њих ми се можемо као и ангели одједном јавити пред Витлејемом, и видети духовним видом како су и ангели видели оно што се догодило пред Витлејемом.

Шта се догодило?

Догодило се нешто што се ни пре ни после тога нигде у васиони није догодило; нешто што се нити може упоредити ни уопштити; нешто што се не може сместити ни стеснити ни у једно корито осталих догађаја у свету, нити подвести ма под које правило и ма под који закон. Догодио се догађај који се не може разумети разумом без срца, ни срцем без љубави. Цар небесни из човекољубља на земљи се јавио. У мале-

ном људском телу родио се Онај који је узрочник сваког рођења. Стао је у ред створења Онај који је пре времена смислио сва створења. Родио се у граду Давидову Онај који је на хиљаду година раније гледао из невидљивог света Давида као пастира оваца у истом граду, у истој пећини. Дошао је Онај који је Свој долазак објављивао роду људском од изгнања Адама из Раја па све до Претече Јована. Као кап росе са руже тако се Он одронио од пречистог тела Најсветије Девојке. Обукао се у пречисто тело као у сузу, у којој се огледа и блиста цело сунце, цело вечно Божанство. Дух Божји, Дух Његов, саздао му је ту сузу - то пречисто тело - као нову твар, у коју се Он оденуо. Јавио се у граду Давидову, јер га је кроз уста Давидова Дух највише прорекао. Показао се прво пастирима, јер је и Давид пастир био; па онда царевима, јер је и Давид цар био. Сишао је небеса у мате-

ријални свет но није за собом за-творио небеса, него се и надаље цео Бог огледао у Њему и Он у целом Богу, као што се отац огледа у сину и син у оцу, и сазнају да су једно. Посетио је све Онај чији смо ми сви гости у свету. Стварни Бог у стварноме човеку. Једном и за навек. Јавио се како је Сам изволео; родио се како је Сам захтео – да проживи век човечји међу људима од колевке до гроба и да покаже људима, да живот није тако ружан како су се они јадали. Примео је на Себе сва страдања и све муке живота, од демона и од људи, да би утврдио да је човек у друштву са Богом непобедив, неразорив и бесмртан, то јест јачи од Сатане, јачи од природе, јачи од смрти.

Ето то се догодило у Витлејему. Зар то није догађај над догађајима? Зар то није магнет који је привукао Витлејемској пећини небо и земљу и сву васиону? Небо у лицу ангела, земљу у лицу чобана и царева, васиону у виду зве-

зде. И није ли то радост и весеље и славље и спасење? Гле, који год дођоше до Витлејема да виде то што се тамо догодило прославише Бога у песми и радости и весељу. Гле, мноштво војника небескијех хваљаху Бога говорећи: слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља. И за пастире који видеше чудо у Витлејему стоји написано: И вратише се пастири славећи и хвалећи Бога за све што чуше и видјеше. И за царева мудраца опет стоји написано, да кад стигоше у Витлејем обрадоваше се веома великом радошћу (Мат. 2, 10).

Тако се обрадоваше и сви оци наши који посетише Витлејем и духом својим додирнуше Онога који је извор и сејач радости по целом свету.

Уђимо и ми данас духом у Витлејемску пећину и поклонимо се Богу и Човеку. Духом можемо, ако телом не можемо. Можемо духом и на небо се попети, пред Његов вечни престо, тамо где Му се сада

клањају они исти ангели и пастири и цареви, који су Му се негда поклонили. Ако телом не можемо сада достићи небеса, духом можемо. Гле, и Он се може сада Духом Својим спустити и ући у нас, у пећину тела нашега и донети нам мир и радост. Јер је сам изрекао обећање сваком ономе који Њега љуби говорећи: к њему ћемо доћи и у њега ћемо се настанити (Јов. 14, 23). Тајна је ово велика, како се Бог може спустити у тело људско Својим Светим Духом, но сви Божији светитељи и праведници осетили су то на себи као стварни догађај, и оставили нам сведочанство о томе. И сви су нас опомињали, родитељски и духовнички, да очистимо пећину живота свога од скотова и разбојника од сваке нечистоте и прљавштине, како би се Спаситељ рођен некад у пећини Витлејемској духом могао уселити у нашу пећину. Њему се поклањамо и Њему песму певамо: Рођење од Дјеве Марије, Боже наш, слава Теби. Амин. ■

ВЕРГИЛИЈЕВ НАГОВЕШТАЈ РОЂЕЊА БОЖАНСКОГ ДЕТЕТА

Само тридесетак година пред Христово рођење Римски национални песник Вергилије (70 - 19, пре Христа) у својој Четвртој Еклоги наговештава рођење божанског детета којим ће доћи до повратака такозваног златног доба за човечанство:

Дошло је већ последње време, о коме говоре пророчке књиге из Куме, и векови почињу изнова свој велики шок. Ево се враћа и Девојка, враћа се Сајтурново царство и са неба силази ново поколење... (4 - 7)

Према астролошким прорачунима стоичких философа, а у складу са орфичко - питагорејском мистиком, требало је да баш у то време отпочне нова "велика година" или "велики низ столећа", односно након много векова (хиљаду или десет хиљада година) завршен је још један ток небеских тела и констелација на небу је иста као некад давно када је владајућа планета била Сатурн. Када дође до испуњења овог времена све се изнова рађа. То је време, дакле, истовремено и крај и почетак. Карактеристично је да се ово схватање, исто као и код апостола Павла (*Када је дошла пуноћа времена јосла Бој Своја Сина...* Гал 4, 4), изражава речју "пуноћа" када говори о одређеном протоку и току времена које се овде назива "век". А Вергилијево ново поколење са неба је, по мишљењу једног од испитивача, Е. Нордена, опет у вези са речима апостола Павла: *Први човек је од земље, земљан; други човек је Господ са неба. Какав је земљан шакви су и земљани, а какав је небески шакви су и небески* (1 Кор 15, 47).

У Вергилијевим речима има много нејасности и није сигурно који су све утицаји у њима присутни, а они који су препознатљиви немају међу собом додирних тачака (Хомерова и Хесиодова митска домишљања и питагорејске и стоичке философско-математичке конструкције) или се чак међусобно искључују. Нарочито је упадљиво да су неке слике у Четвртој Еклоги скоро идентичне са сликама у месијанским местима у Старом завету, пре свега у књизи пророка Исаије:

Дечко ће јосишати Бој... и помоћу духовне силе коју је од оца добио, владаће умиреним светом. (15, 17) (Исп. Ис 9, 6 и даље: *Детце нам се роди... Име му је... јосиодар мира, оцац будућега века... Велика је власт његова и миру његовом нема краја*)

*Говеда се више неће њлашати великих лавова... Несиће и змија... (22, 24) (Исп. Ис 11, 6 и даље: *Лав и бик заједно ће боравити... Нејако дејствоће увлачиће руку у руку змијину...*) ... Несиће и оштровног биља... и на заштитеном шрњу висиће румени трозови, а шврди храси калаће росним медом.* (24; 29 - 30) (Исп. Ис 55, 13: *Уместо шрња раиће чемпрес, а уместо коприве мирша*)

Многи хришћани, укључујући и велике теологе (нпр. Августина), видели су у Вергилијевој Четвртој Еклоги паганско пророштво о Христовом доласку. Том схватању погодновало је и што је она снажно утицала на цара Константина да донесе своју епохалну одлуку којом је дао слободу хришћанима у Римском царству. ■

Ненад Ристовић

БОЖИЋНИ ДАР ПЕСНИШТВА РОМАНУ СЛАТКОПЕВЦУ

Башту едемску отвори Витлејем - ходите да видимо!

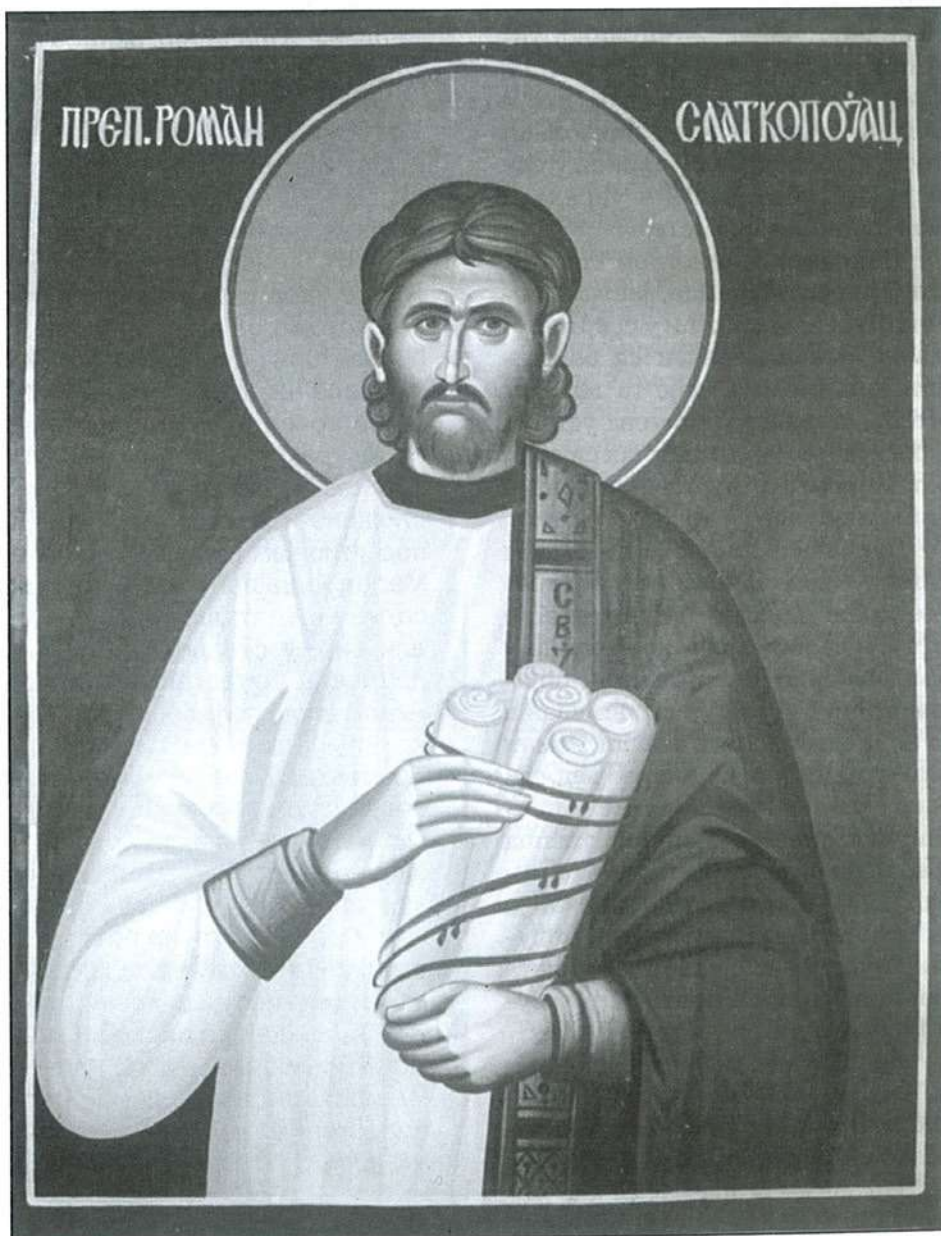
У науци још није разјашњено да ли преподобног Романа Мелода (VI век) словенске православне цркве називају "Слаткопевцом" због погрешног превода грчког придева "мелод" и "мелопијос" ("песмо-певац", "песмотворац") јер оно почетно "мел" подсећа и на грчку реч "мед", или зато што су његове црквене песме "заиста слатке као мед", како рече заслужни професор београдског Богословског факултета и пионир наше византологије Драгутин Анастасијевић (1877 - 1950). Међутим, да је реч о "Пиндару ритмичке поезије", "краљу не само византијског црквеног песништва, него по свој прилици и краљу целокупног хришћанског црквеног песништва уопште", чији је "дух такав да му се одређује прво место у рангу песника, религиозних или световних, тако да га је професор Трипанис назвао највећим песником грчког средњег века", слажу се и старији и новији испитивачи његових кондака које су стручњаци идентификовали пре стотинак година. И речи професора Димитрија Богдановића, нашег најозбиљнијег истраживача литургијског песништва (грчког и српског), сведоче о непролазној лепоти песништва Романа Слаткопевца: "Његово песништво одликује се свечаним, али једноставним и елегантним изразом, богатим фигурама, ненамештеном, дискретном драматиком. Никада не пада у грех патетичности, вербалистичко фразирање му је туђе и тако избегава лоше стране позније византијске химнографије. Химне Романа Мелода имају универзалне, општељудске квалитете; оне имају поруку, и та порука, то што оне имају да кажу људима свих вре-

мена, свакога језика, јесте трајније од једне историјске епохе, савлађује време као свака права, велика уметност."

У Романовом житију забележено је да се најзначајнији догађај у његовом животу збио на Божић, за време византијског цара Анастасија I. Велики духовник и литургичар архимандрит Кипријан Керн, поетски, али монашки уздржано

слика како је Роман добио дар песништва:

"Огромни цариградски храм Свете Божије Премудрости, Софије (то јест Речи Божије) беше обасјан светлошћу, као да гори. и иконе, мозаици, ликови светаца и Богоматере сијају са његових зидова. Василевс, патријарх, двор, сва скупштина владара присуствује и пажљиво прати дивно певање појаца за певни-

цом; ту се између осталих појаца и чтечева налази смерни, млади чтец, неприметан, безгласан, који је прогањан од свих уображених дворјана насветијег патријарха, који подноси исмејавање и сталне приговоре од стране својих зловних пријатеља. Њега, који не зна да пева, ради јавног срамоћења, они су изгурали на средину амвона и присиљавају га да пева сам пред сабраним светом и царем. Збуњен, он стоји сам у центру и читајући преживљава своју бруку. На храм Свете Софије спустила се празна тишина. И кротки Роман доживљава срамоту, већан од свих, иако љубимац патријарха Јефтимија, уз многобројна исмејавања и понижавајућа пребацивања, затворивши лице рукама, труди се да се што пре сакрије за певницу, међу своје злонамернике. И после, целу ноћ у својој келији, у неподношљивој, загушљивој тишини патријаршијског дворца, пред иконом Пречисте, стоји млади Роман и ватрено се молећи гаси у молитвеном усхићењу сву горчину незаслужене увреде и бол данашње срамоте.

И онда се изнемоглом Роману, који је већ задремао, јавља Пречиста Дјева и држећи у својим рукама дугачак свитак са божанственим речима, даје га младом чтецу, ставља га у његова уста. И прогутао је Роман дугачак свитак, који грчко житије назива кондаком и испунио се дивном силом.

Сутрадан поново у огромном храму Свете Софије траје јутрење и опет синклит и свештенство стоје и са задовољством слушају уметност патријаршијских појаца. И опет је уз бујицу исмевања и злурадих испада млади Роман присиљен, јер је његов ред, да изађе из певнице и стане у центар. Тишина се зацарила испод као небо огромне куполе; и, о чудо!... диван, дубок глас запевао је божанску мелодију и речи, модулирајући се звоњавом сребрних звончића који ишчезавају у сумраку огромног храма:

Данас Дјева рађа Надсушитоа, а земља њећину нуди Нейристийном. Анђели и њастиири заједно славе, а маји њуџију у друиџиву звезде. Ради нас се као мало геџе роди њревечни Бој."

Испитујући богослужбену употребу делова Романових кондака у службама Господњих и Богородичиних празника, који у сада-

Рођење Христово, геџаљ

шњим богослужбеним књигама, осим божјићног кондака и хвалитних стихира 20. децембра, не носе његово име, епископ шумадијски Сава закључује: "... види се да је он писао кондаке као славослов одређеним празницима и свештеним догађајима из икономије нашег спасења, у виду певаних проповеда. Они представљају велико богатство византијског црквеног песништва и уопште православног богословља. Иако се само мали број његових кондака данас употребљава у православном богослужењу, тој жили куцавици нашег светотајинског живота, они се певају, о највећим празницима нашим, пуним срцем и распеваном душом. Тако је било у Византији, у храму Свете Софије, на двору василевса, а тако је и данас у свим православним храмовима, манастирским и парохијским, широм света, који поштују дело предивног слаткопевца Романа." ■

КОНДАК - Првобитно је кондак велика и сложена песма, састављена од осамнаест до двадесет четири мањих целина или строфа, са једнаким, природно наглашеним, а не квантитативним метром, истим бројем слогова у реду (исоклон), и истим местом акцента, то јест наглашенога слога. На почетку овога низа налазио се увод (проемион, кукулион), који је постављао тему, и који се састојао од једне или две до три строфе, увек у другом метру (алометричан) од онога у осталом делу кондака. Строфе тог главног дела називале су се тропари или чешће икоси, и биле повезане по правилу својим почетним словима у акростих (на словенском: крајегранесеније, који је често скривао име песника. Уз сваки икос певао се рефрен или припев. Такви кондаци, заправо и сложене и разгранате химне у правом смислу речи, настали су под утицајем сиријских песама, мандраша, из IV и V века. Роман Мелод је највећи песник кондака, али се тај облик химне, у том облику и са том структуром, убрзо потпуно изгубио. Такав је кондак био, у ствари, "версификована проповед, која се служила драмским средствима једне реторике украшене узвицима, питањима, апострофама..." (Х. Г. Бек). Уместо овог првобитног кондака, који је понекад и превише развијао своје реторске и драмске елементе, у каснијим византијским службама, као год и старим словенским и српским службама, налази се искључиво низ малих кондака, који представљају по једну мању строфу, смештену обично на јутрењу после шесте песме канона, и пропраћену понекад искосом, у том случају само једним. Икос је повезан с кондаком и данас потпуно истоветном темом: он је, заправо, песничка варијација на тему кондака. И док се кондак пева, дотле се икос само чита попут духовне проповеди или молитве. По садржини, иначе, кондак са икосом химнично прославља свеца или догађај. Постоји мишљење да је каснији кондак некадашњи проемион (кукулион) кондака, а икос - остатак главног текста кондака, један од његових тропара - икоса. Кондак се на вечерњем богослужењу јавља, у ствари, само на деветом часу и то када је празник. ■

према Д. Богдановићу

ВИЗИЈА НЕБЕСКОГ ЈЕРУСАЛИМА ПРЕМА ОТКРИВЕЊУ ЈОВАНА БОГОСЛОВА

Последња канонска књига Новог Завета Откривење Јованово писана је срцем и умом, читавим бићем писца, као тумачење онога "што се има десити ускоро" (1, 1), а заснована је на личном духовном доживљају и потврђена сведочанством Господа Исуса Христа

Откривење почиње величанственом визијом Христа као Сина Човечијег који се налази усред седам свећњака (1, 13) и има у својој руци седам звезда (1, 16). То, по аутентичном тумачењу самога Господа (1, 20), на врло директан начин потврђује Његову власт у цркви и Његово врхунско својство - одлику есхатолошког судије. Господ упућује Цркве на исправно поступање пре но што Син Човечији замахне српом и почне своју есхатолошку жетву (1, 14 и даље). Они који се удостоје небеских житница, називају се победницима. Суштина сваке поруке анђелима Седам Цркава јесте дар бесмртне заједнице са Сином Човечијим. Најприснија заједница Бога и Његовог народа, коју ће остварити управо Син Човечији остварена је победом Исуса Христа. Тако су поново многи сједињени са Једним на Једном месту: у Рају, у Јерусалиму који силази са Неба, у храму из кога се не излази, за заједничком трпезом ("вечераћу с њим", 3, 20).

Месија се најчешће назива Јагњетом. "Достојно је Јагње које

је заклано, да прими силу и богатство и премудрост и част и славу и благослов" (5, 12). Заклано јагње је победник и Спаситељ, равно је по части Ономе што седи на престолу, моћ је његова у векове векова! Побеђује се крвљу Јагњета (12, 11) које откупљује читав свет... "Јер си био заклан и крвљу својом искупио си Богу нас из сваког рода и језика и народа и племена" (5, 9).

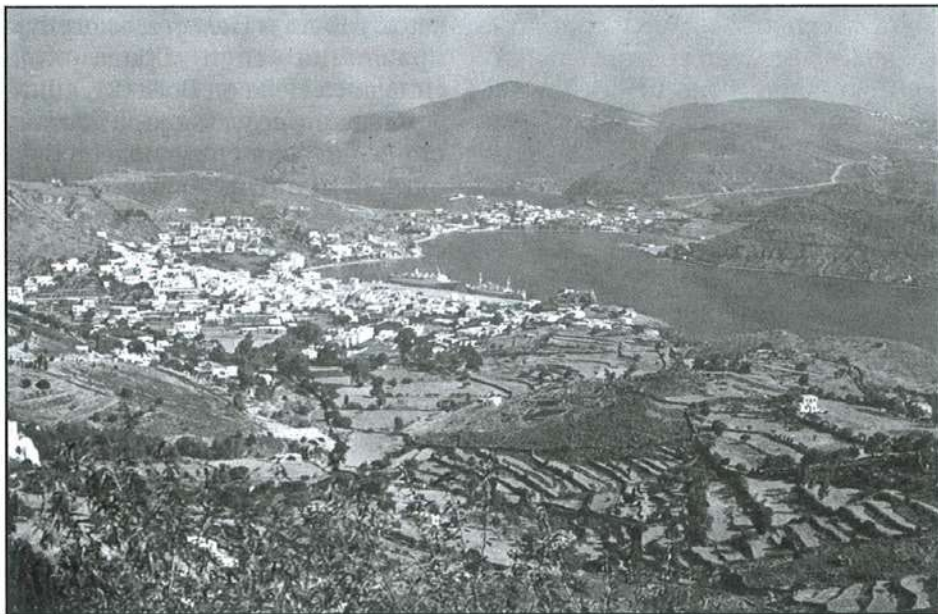
Заклано Јагње које је пострадао на крсту открива нам срж Јеванђеља: Одрицање од саможивота да би се остварио живот, прихватање смрти са циљем да се сломи и последње егзистенцијално противљење субјективности и да се постојање црпи не из тварне природе, него из личног односа са Богом Оцем, Даваоцем Живота. Хришћани своје тело запечаћују знаком крста, објављујући тако добровољно самоодрицање од индивидуалне самосталности и жртвено приношење живота вољи Очевој.

Спасени су они који су у заједници са Јагњетом. Било да је та заједница представљена као сабрање мноштва народа ("којег

нико ме може избројати") око престола на коме седи Отац и Јагње (7, 9) или као величанствени скуп Јагњета и 144 000 запечаћених на гори Сиону. Спасени су они који су једно са Јагњетом и у Јагњету "Јер светлост града је Јагње и народ ће ходити у светлости" (21, 23-24).

Након пораза Антихристовог, свети Јован је видео Анђела који носи у руци кључ од бездана и велики ланац. Тај Анђеоло ухвати аждају, стару змију, која је ђаво и сатана, и свеза је на хиљаду година, и баци је у бездан... После тога треба да буде одрешена на кратко време (20, 1-3). Под тих хиљаду година подразумевамо време од оваплоћења Христовог до доласка Антихриста. Са доласком Сина Божијег на земљу и његовим распећем и васкрсењем сатана је био свезан и на земљи је наступило Хиљадугодишње Царство Христово, то јест установљење Цркве Христове. Број 1000 (одређен број) употребљен је уместо неодређеног, и уопште означава дуг временски период до Другог Доласка Христовог.

Ђаво ће бити бачен у језеро огњено и након тога следи свеопште васкрсење мртвих и Страшни суд. Отворене књиге симболички изражавају свезнање Божије. Књига живота је само једна у знак малог броја изабраника Божијих који ће наследити Царство небеско. Светом Јовану је показана духовна лепота и величина Новог Јерусалима. "Ево свечиним новим... Ја сам Алфа и Омега... Ја ћу жедном дати са извора воде живота..." (21, 5-6), то јест, благодат Светога Духа у Светоме Писму представљена је сликовито у виду воде живе (Јн 4, 10-14). "Који победи наследиће све ово и бићу му Бог и он ће ми бити Син" (24, 7). Један од седморице ангела пришао је Јовану говорећи: "Ходи да ти покажем Не-

Осврво Пајмос

весту, жену Јагњетову (21, 9), то јест Цркву. "И одведе ме у духу на гору велику и високу и показа ми град Свети Јерусалим који си-лази са неба од Бога" (21, 9). Неве-ста, то јест Црква, појављује се пред духовним погледом тајно-видца у облику прекрасног вели-ког града Јерусалима. Тај град имао је дванаест врата са имени-ма племена Израљевиx и двана-ест темеља са именима дванаест апостола, што је потврда есхато-лошке визије свих пророка да ће се расејана племена поново са-брати. Дванаесторица ученика када су изабрана, нису изабрана само да проповедају Јеванђеље, него су изабрани у есхатолошком смислу као они који ће окружи-вати личност Христову како би последњег дана био одржан суд Израиљу и свету. Сви бројчани изрази употребљени су да би из-разили савршенство и задивљу-јућу симетрију целокупног здања Цркве Божије. Дванаест врата подигнута су на дванаест бисера - очигледно дванаест Христових ученика кроз које смо познали врата и пут живота. У граду нема видљивог Храма јер је храм Ње-гов Господ Бог, Сведржитељ и Јагње. Том граду неће бити по-требно никакво осветљење, јер га слава Божија осветли и светлост је његова Јагње (21, 22-23).

Непрестано блаженство чла-нова Небеске Цркве изображава се низом симбола. Река воде жи-вота (22, 1), бистра као кристал, непрестано истиче од престола Бога и Јагњета, симболички изра-жава благодат Светога Духа која ће се увек неисцрпно изливати на житеље Небеског Града. Слично је и са присуством Дрвета Живо-та. На почетку обећано "Онима који победе" (2, 7), тајновидац га на крају сагледава као остварену реалност у будућем Рају. Живот са Месијом реализује се заједни-чарењем (причешћем) од Дрвета Живота. Бесмртност је плод Ме-сијиног домостроја спасења и окуша се као "лишће од дрвета" (22, 2). Тако је поистовећењем Др-вета Живота и Христа у *Ошкривењу*, осмишљена сва историја, од самог почетка и оправдана сва жудња и борба за остварење "пра-ва на Дрво Живота" (22, 14), права одузетог човеку после пада.

Гајски однос човек са Богом није неки етички и религиозни однос: не остварује се ди-ректо поштова-њем некаквог закона или узношењем молитава и жртава. То је сам жи-вот човека, који се остварује као однос и заједница са Богом, непо-средно оства-ривање живо-та, односно при-мање хране.

У црквеној прак-си Евхаристије, човек опет узима храну (хлеб и вино) као фактор заједнице, узима тело и крв Христову. Свето причешће опет је однос живота који се остварује преко хране. Човек не црпи живот из хране саме по себи, него из хране као од-носа и заједнице са Богом. Прима храну као дар живота који му нуди Бог, црпи живот и постојање из чињенице заједнице с Њим.

Само "у Духу" могуће је писцу наслађивати се виђењем: есхато-лошког "Сина Човечијег" (1, 10), коначне победе Јагњета над Вавилоном (17, 3 и даље) и будућег Је-русалима (21, 10). Виђење небе-ског престола дешава се у Дан Го-сподњи, који сједињује историјски и есхатолошки контекст: "Осми дан", насупрот "седмици која од-мерава време" наговештава начин на који постоји оно што је изнад природе и времена. То више неће бити време наслеђа пропадљиво-сти, него потпуног љубавног одно-са који се непрекидно одвија у ди-намици преображаја "из славе у славу" (2 Кор 3, 18). У размерама "Осмог дана" открива се стварност Васкрсења, јединство Бога са свим људима без изузетка.

Ошкривење се креће унутар околности оствареног Царства Божијег. Истовремено, доминант-но место заузима жртвеник пред престолом Божијим и Небеска Литургија која се на њему врши. Сведржитељ на престолу, окру-жен двадесетчетворицом старе-

шкроуење
Јагњету,
Beatus,
X век

шина
(4, 4), и
мноштвом

народа (4, 6), златне чаше пуне тамјана (5, 8), огњени свећњаци (4, 5), запечаћена књига коју једино Јагње може отворити и читати из ње (5, 1), клањање Јагњету (5, 8), певање песме нове (5, 9), величанствена доксологија и коначно сједињење свих на свад-беној вечери Јагњетовој (19 глава) био би врло јасан склоп Земаљске и Небеске Литургије. Земаљска и Небеска Црква једна је и иста. Га-рант јединства је исти Христос и јединствени престо.

Али, њено поистовећење са конкретном Земаљском, указује нам на могућност предокуса будућег, још сада. Жртва пасхалног Јагњета, омогућује свадбу Њега и Невесте, омогућује празнични скуп Града који силази са Неба од Бога (21, 10).

Они који се удостоје да постану становници тог града видеће Бога лицем к лицу и имаће урезано име Божије не само на челима него и у срцима, и управо то ће за њих бити извор неисцрпног блаженст-ва. Господ говори: "Ево долазим ускоро" (22, 20). Он ће доћи брзо и ништа неће зауставити његове не-променљиве одлуке и обећања. Дух и Невеста, то јест Црква, по-зивају свакога да дође и да као дар слободно захвати воду живота, како би се удостојио да постане грађанин Небеског Јерусалима. Амин. Да, дођи, Господе Исусе. ■

Милић Марковић, јереј

О ДУХОВНОМ РУКОВОЂЕЊУ

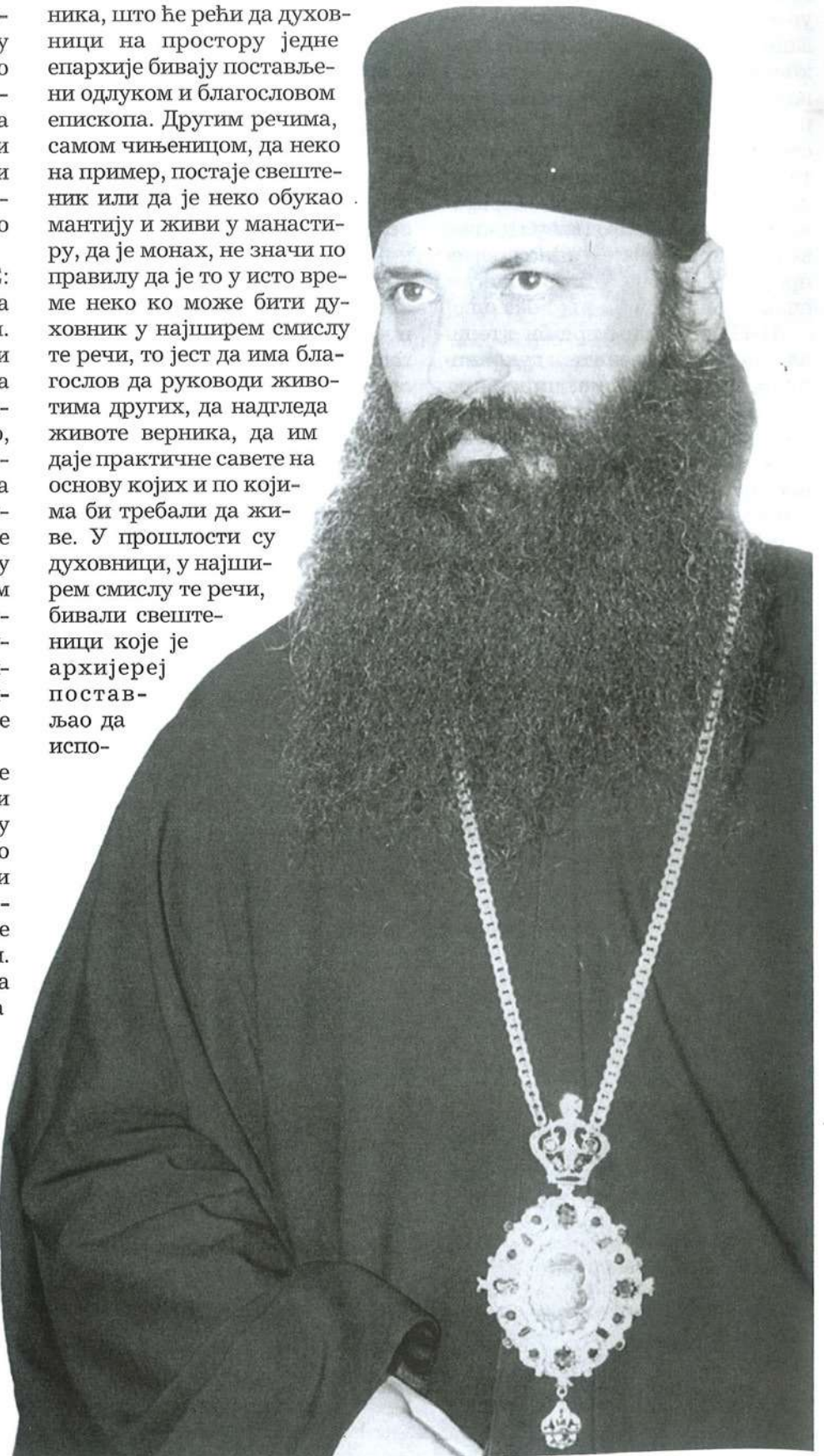
Преносимо разговор са владиком јегарским Порфиријем који је емитован у емисији "Звоник" лазаревачке телевизије "Јаста"

ПИТАЊЕ: Ваше преосве-штенство, хвала Вам на времену које сте одвојили за нас. Тема о којој бисмо желели да разгова-рамо је појам духовништва и духовног руковођења. Почели бисмо од питања које би нас увело у разговор, а то је по-јам духовништва, односно духовника.

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: Хвала Вама на поверењу и на гостопримству у вашој емисији. Заиста, тема духовништва и улога духовника је веома битна тема за свеукупни духовни жи-вот хришћана, а посебно је то, чини ми се, важна тема за савре-мене хришћане, с обзиром да постоји велики број младих љу-ди који прилазе Цркви, који се крштавају, који имају дубоку чежњу и потребу за духовним животом и свакако да су им по-ребни духовна подршка и ду-ховне поуке. Постоје и различи-те предрасуде и погрешна ви-ђења и поимања проблематике духовништва.

Духовници у Цркви постоје откад постоји и сама Црква. Они постоје само унутар Цркве и у контексту Цркве. Духовник као личност није неко ко је изван или изнад Цркве и ко је позван да да-је непогрешиве савете и рецепте по којима треба да живе други. Духовници су пре свега свештена лица, а често и монашка лица која по благослову Цркве имају дужност и задатак, имају терет, могло би се чак рећи, да брину о исправности духовног живо-та Цркве и верника унутар Тела Христовог. Духовник је пре свега епископ једне епар-хије, јер је он духовни отац црквене области која му је поверена. Он треба да се бри-не о свим хришћанима који живе у тој епархији, да води рачуна о чистоти вере, а затим и о исправном животу на осно-ву те вере. Тако да свако духов-ништво у Цркви извире из ин-ституције епископа као духов-

ника, што ће рећи да духов-ници на простору једне епархије бивају поставље-ни одлуком и благословом епископа. Другим речима, самом чињеницом, да неко на пример, постаје свеште-ник или да је неко обукао мантију и живи у манасти-ру, да је монах, не значи по правилу да је то у исто вре-ме неко ко може бити ду-ховник у најширем смислу те речи, то јест да има бла-гослов да руководи живо-тима других, да надгледа животе верника, да им даје практичне савете на основу којих и по који-ма би требали да жи-ве. У прошлости су духовници, у најши-рем смислу те речи, бивали свеште-ници које је архијереј постав-љао да испо-

ведају народ, да дају духовне савете верницима, да се брину о чистоти њиховог живота. Тако да, духовник као личност, као свештено лице, може да постоји само унутар Цркве као конкретног тела Христовог и бива увек постављан по благослову Епископа. Нема самозваних духовника. Данас сусрећемо многе ван Цркве, а понекад нажалост и у Цркви, који проглашавају себе за духовнике, за ауторитете, за оне који су носиоци предања, чистоте вере, а да заправо не чине то по благослову Цркве, која се пројављује, чији се глас пројављује кроз уста и благослов епископа.

ПИТАЊЕ: Тим пре би хтели да нам разјасните духовно руковођење које је природни елемент монаштва као начина живљења хришћанског максимализма и могућност његовог постојања ван зидина манастира – код мирјана.

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: Често се поставља питање, који је бољи и савршенији пут хри-

шћанског живота, монаштво или брак. Разуме се да у Цркви постоје различити дарови и погрешно би било да ми неке дарове Божије, дакле оно што не припада нама, проглашавамо вреднијима, а друге мање вреднима. Бог свакоме даје конкретан дар као могућност и као простор спасења и сведочења љубави према Богу и према ближњим. Јер сваки дар добија свој смисао и може да афирмише личност човеку само уколико је утемељен на љубави као основном и најважнијем дару који добијају сви људи. Уосталом, на то нас подсећа и свети апостол Павле у својој чувеној посланици Коринћанима када говори о многим даровима које људи имају, које добијају и који су сами по себи вредни, али уколико нису утемељени на љубави према Богу и према ближњима и уколико ти дарови не воде као основном и најважнијем дару љубави, онда су бесмислени. Тако и када говоримо о монаштву и о браку, реч је само о различи-

тим даровима, о два пута унутар хришћанског живота, унутар Цркве, чији је циљ потпуно исти. Црква постоји у овом свету, не да би давала одговоре на различита питања која могу да имају појединци у својем социјалном, психолошком, културном, националном, државном или не знам каквом другом животном контексту. Црква постоји зато што постоји смрт и зато што човек има потребу да живи вечно, да воли и да буде вољен вечно. Смрт као највећи, или можда једини непријатељ човеков, Христом је побеђена, а та победа је нама дата унутар Цркве Христове. Тако да и монаштво и брак посматрани као дарови Божији у контексту Цркве јесу путеви који пружају човеку могућност да учествује у Христовој победи над смрћу, то јест јесу путеви који нас воде у живот вечни.

Тако да, ако се понекад чини људима који живе у свету да је монаштво савршенији животни пут, са једне стране може тако да се говори, али не може да се

генерализује. Зашто? Принципи монашког живота пре свега су одрицање од себе и од своје воље, борба са самољубљем, са егоизмом, са гордошћу и стицање свести и сазнања да ми без Бога, без Христа нисмо нико и ништа и да једино у Христу и Христом можемо да победимо сваки грех, сваку болест па и саму смрт. Тако да је монашки начин живота са молитвом и постом и уопште свеукупним подвигом који је могућ у контексту манастирског живота, модел, начин живота који по духу не само да може, него треба да се примењује и да се пренесе и међу хришћанске породице. Јер и породице су институције унутар Цркве. Оне су дар Божији и не постоје да би двоје људи који се међусобно једно другом допадну могли да прођу лакше кроз овај живот, да би једноставније решили своје економске проблеме, или да би били успешни у некаквој херметички затвореној и непробојној заједници. У ствари, муж добије жену да би се васпитао у практичној и конкретној љубави. Зато што је та жена одрасла у другачијем контексту, она је потпуно другачија личност и сигурно да постоји безброј ствари у којима се она не слаже са својим мужем. Зато за мужа и јесте подвиг да, и поред тога што је често у сукобу са својом женом, споља и изнутра, надилази тај сукоб, то јест надилази своје егоистично виђење конкретне ситуације и из љубави према својој жени прихвати њу управо као такву, без обзира што постоје неке димензије које му можда не одговарају. Уколико на том путу истрајава, уколико се непрестано вежба у томе, он ће заправо кроз одрицање од себе и од своје воље, кроз жртву за своју супругу, показивати и потврђивати практичну и конкретну љубав, узрастаће у љубави која је сасвим разичита од једне, да тако кажемо хуманистичке љубави модерног, европског хуманисте који је заиста спреман да саосећа, да воли, да састрадава са другима, али су ти други по правилу увек на великој дистанци и то што он са њима саосећа и што им помаже у

ствари је само средство његовог дивљења сопственом милосрђу. Дакле, та хуманистичка љубав не подразумева конкретну љубав, по којој је у свакодневном животу, непрестано, човек суочен са потребом да се одрекне себе, да жртвује себе, да превазиђе свој егоизам. Према томе, брак постоји као простор унутар којег се ми васпитавамо у љубави и где љубав постаје садржај нашег живота. И деца у браку постоје као дар Божији да би родитељи, кроз непрестану жртву која значи и труд и муку и крст и распеће, свакодневно васпитавали себе у конкретној љубави, до мере у којој би када заволе своју децу, сва деца овога света по љубави постала деца онога који је свој живот претворио у љубав, и сви људи кроз љубав мужа према жени и обрнуто, по љубави постали заправо ближњи. Циљ монашког живота је исти. Скупе се у манастиру људи са различитих страна, различитог социјалног, културног, интелектуалног порекла, чак различитих националности, рецимо овде код нас имамо и Словака, имамо Новозеланђанина, имамо и друге националности. Једино што може да нас одржи на окупу, уколико у томе успевамо, јесте љубав према Христу. Дакле, дође неко ко има сасвим другачије навике у односу на мене или на неког другог монаха, и ја бих, ако судим по правди овога света и на основу свога искуства и својих навика, имао бројне прилике да се сукобљавам са њим, а управо на основу такве ситуације мени се пружа могућност да превазиђем свој егоизам, своје виђење, чак и правду овога света, параметре који нас везују за земљу и за тело, и да, другог који је можда и несавршен и слаб и никакав, прихватим као икону Божију и да заиста свакодневно пројавим љубав према њему. У том процесу љубави према њему, заправо потврђујем и пројављујем конкретну и практичну љубав која мене и те како кошта. Јер, руку на срце, сви ћемо се сложити да није нимало једноставно и лако да извесне ситуације или поступке наших ближњих, који се не слажу са на-

шом логиком, прихватимо као нормалне и да се одрекнемо онога што је можда логично решење у тој ситуацији. Брак и монаштво постоје као простори у којима можемо да надиђемо логику овога света и да наша логика постане логика Христова, то јест, да се наша логика и наш ум ологосе Логосом Божијим, а то заправо и јесте тајна љубави Божије у односу на нас, и по утледу на љубав Божију и наша љубав према Богу може да се постигне и у монаштву и у браку. Јер је љубав Божија у односу на човека нелогична, или боље рећи надлогична. Како то да Бог Који је по својој природи љубав, Који нам је све дао, ни из чега све створио, нас створио као иконе Божије и дао нам да будемо свештеници у космосу, у свету, дакле да негујемо овај свет као дар Божији, како то да ми који смо се у односу на те силне дарове љубави Божије понели и понашамо се непрестано негативно, одбацујући љубав Божију, дарове Божије, злоупотребљавамо их, или их извитоперујемо, како то да нас Бог и даље воли до те мере да и Сина свога даје ради нашега спасења. Где је ту логика? Ту нема логике, ту је реч о љубави, а љубав по правилу надилази логику, или боље рећи оплемењује логику овога света. То је оно што је могућност и монаха и хришћанина у свету и зато мислим да нема разлога да тугују за монаштвом они који су по љубави ступили у брачну заједницу и обрнуто. Уосталом та првобитна љубав коју неко осети у односу на монаштво, са једне стране, или у свету, младић према девојци или девојка у односу на младића, јесте дар Божији. То је кредит који Бог даје конкретном човеку, а од нас зависи да ли ћемо тај кредит умножавати и развијати улажући своје напоре, своју слободну вољу и да ли ће нам сваки следећи дан бити још више испуњен љубављу, или ће се дешавати да оно што смо имали на почетку мало по мало нестаје и вене. Исправан и нормалан пут и брачног и монашког живота је да љубав коју смо осећали на почетку буде најмања, да заправо сваког

новог дана буде све већа и већа и да пуноћу и савршенство љубави доживимо на крају. Дакле, да она љубав која је спојила двоје младих и довела их у брачну заједницу, буде заиста почетна љубав, а да се савршена љубав, пуноћа љубави доживи на крају брачне заједнице, по примеру приче из

Еванђеља о свадби у Кани Галилејској где Господ претвара воду у вино. Када? На крају свадбе, да би показао да ми треба да прођемо пут трвења и да вода као символ пролазности и символ овога живота треба да се преточи тек на крају у пуноћу, а вино је заправо символ те пуноће у овој причи, да тек на крају, дакле, оно што смо добили као дар Божији, дође до свог савршенства.

Дакле, не бих препоручио никога да има претерано велику дилему шта је боље, шта је савршеније, него бих препоручио свакоме да пита себе шта је оно што њега изражава, јер смисао је да будемо у Цркви, чланови Тела Христовог тј. Цркве Његове. А да ли ћемо бити монаси, или у браку, или можда нешто друго, то је ипак лична ствар и пре свега ствар дарова Божијих. И разуме се не само у Цркви формално, као што се то често дешава данас, да се многи декларационо као православни Срби, чак славе славу, крштавају се, венчавају се, а заправо храм Божији, тј. Свету Литургију не посећују никада и што је још страшније не учествују у њој. И монаштво и брак уколико се одвоје од учешћа у Светој Литургији, уколико нису утемељени на светим тајнама, на светој тајни Причешћа, једноставно постају један напор који не може да уро-

ди плодом. Циљ живота је да се причестимо Телом и Крвљу Христовом, а то значи да поставимо удови Његовог Тела Које је победило смрт и Које је васкрсло, а не да својим сопственим напорима и подвизима помислимо да смо постали чистунци, савршени, врлински људи и да је Бог напосто дужан да нас прослави и да нам укаже некакву почаст у овоме свету.

ПИТАЊЕ: Интересовала би нас потреба и избор духовника од стране верних, као и проблем односа парохијана са парохијским свештеником када је духовник треће лице.

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: На жалост, то је данас велики проблем. Разуме се, најбоље је, или да кажем исправно је, како сам рекао и на почетку, да духовници тј. они који исповедају вернике и који руководе њима, буду постављени по благослову Епископа. Ако то није могуће, онда је најбоље да верници буду везани за свог свештеника, или пак ако то није могуће, да постоји нека врста координације између духовника и парохијског свештеника. Зашто? Зато што је могуће да духовник, дакле онај који исповеда и који слуша муке и унутарње проблеме, духовне недоумице једнога верника, може да има различито виђење и поимање живота у Цркви у односу на свештеника у парохији.

И да се самим тим створи конфузија, нека врста шизофреног стања верника. Најбоље је да у том случају постоји координација између духовника и свештеника како би се превазишли евентуални проблеми који би могли да буду повод за све веће и веће удаљавање верника од саме суштине духовног живота, а не за продубљивање

духовног живота и узрастање у њему. Мислим да је неопходно мало више смирења код самих верника. Јер ми читајући списе светих отаца, слушајући њихове духовне поуке, у својим главама често стварамо неку психолошку визију духовника као неког чудотворца, као некога ко је прозорљив, и не ретко имамо више магијски однос према њему него што га доживљавамо као једнога од нас, који такође има и искушења и проблеме и врлине, дакле и мане, али је напосто по благослову Цркве и по дару Божијем постављен да руководи другима. Онда се дешава да напосто механички, за сваку ситницу очекујемо да нам некакв духовник као *Deus ex machina*, или као неко ко има Пандорину кутију, даје одговоре на свако наше питање или недоумицу. Духовник није гуру и аутомат који је позван и који има могућност да нам скенирајући потпуно нашу духовну ситуацију, непогрешиво да одговор на свако питање. И да ми остајемо као неко ко нема шта да размишља, и да као машине, као марионете, испуњавамо то што нам је духовник рекао. У ствари, духовно руковођење је ствар дијалога. То је ствар комуникације двеју личности у љубави према Христу и у љубави између њих на темељима елементарног поверења. Где, заправо, духовно ру-

ковођење није само слушање проблема и давање некаквих духовних одговора који су необориви. Него из те комуникације, из тог разговора, и духовник и онај који се исповеда узрастају. Свако ту доприноси узрастању другог. Чињеница да неко слуша нечији проблем, уколико је тај који слуша у љубави према Богу отворен и свестан да није он тај који помаже него благодат Божија, самом њему доноси духовну корист. Понекад резултат тога договора буде више оно што хоће онај који се исповедао, а понекад буде обрнуто. Понекад, да кажем, у истој мери учествују. Не постоје, према томе, никакви шаблони.

Рецимо, када узмете једног гуруа, дакле духовника источњачких покрета и религија, његови послушници изгледају као поданици. Кад неко иде код гуруа он безусловно слуша оно што му гуру каже, и потпуно губи сваки траг своје слободе, што ће рећи, губи сваки траг иконе Божије, иконе Христове у себи. У хришћанском духовништву то никада није било тако, поготово када је реч о односу духовника према верницима у свету; јер постоје извесне разлике у нијансама између руковођења монаха и руковођења који живе у брачним заједницама. Према томе, мислим да морамо да будемо веома опрезни и да не одлазимо код духовника са расположењем, са којим неко иде код врача, и да очекује да му духовник потпуно разреши сваки проблем. Огроман део нашег живота је ипак наша одговорност и ми смо позвани као зрели хришћани да одлучујемо о свом животу. Сигурно је и то да неће бити исти интензитет уплива духовника у живот верника на почетку и касније, јер смисао учешћа духовника у животу верника је у томе да духовник доведе верника до стања у којем верник може да одлучује непогрешиво о томе шта треба чинити. Разуме се, постоје ситуације у животу верника, када духовник интензивније мора да интервенише. Могу да се десе по промислу Божијем и код хришћана који су заиста зрели духовно и у дубокој њиховој ста-

рости искушења у којима не могу да се снађу. Онда је јасно да ће духовник да интервенише интензивније и снажније. Али, постоје и ситуације када то није неопходно. И у том смислу погрешно је када неки верници сматрају да је бољи хришћанин онај који чешће иде на исповест. А у ствари, та исповест постаје један потпуни формализам где онај који се исповеда наводи и набраја неке догађаје који никакве везе немају са оним што јесте суштина његовог духовног живота, чак то и нису некакви његови проблеми. Него само да би створио ту илузију и другим речима, живео у заблуди да ће квантитетом надокнадити некакав квалитет. Дакле, однос духовника и онога који се исповеда и поверава себе некоме на руковођење, је динамичан и жив и ту по правилу нема шаблона. Добро је дакле да постоји координација између духовника и парохијског свештеника.

ПИТАЊЕ: А ако духовник није из исте епархије из које је парохијски свештеник?

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: У том случају било би добро да то ипак буде по благослову парохијског свештеника. Јер није добро да, као што нажалост често бива, и ја мислим да је то погрешно и понављам да ту недостаје мало смирења и скромности нашим верницима, да они једноставно проглашавају некога за великог духовника, а при том га уопште нису ни упознали већ су чули од некога да је то добар духовник. И онда ће човек да превали пут од Враћа до Новог Сада и обрнуто, а у ствари има исте могућности и тамо, код куће. Јер није поента да нама недостају духовници, поента је у томе да нама недостаје смирење. Онај ко истински чезне и жели духовника, када изађе на улицу, уколико има дубинску потребу за духовником и има смирења одмах ће га пронаћи. Ми често промовишемо себе преко својих духовника. Често чујемо да када се људи упознају, питају један другог ко му је духовник. Као да је важно ко му је духовник.

ПИТАЊЕ: Можете ли нам нешто рећи о проблему пре-

корачења граница духовништва, такозваном искушењу "прекорачења власти" код свештеника и јеромонаха који само теоретски познају аскетску литературу?

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: Сигурно, то јесте и ствар дара Божијег и истовремено ствар искуства. Духовник мора да поштује слободу онога кога руководи. Он је позван да заиста послуша који су то таленти, који су дарови у једном вернику. Позван је да помогне, уколико је то потребно, да се у вернику ослободе препреке, да се поруше бране које спутавају могућност развијања дарова који постоје у човеку. Вероватно постоје они који прекорачују границе предањског појма духовника и уплићу се у неке димензије живота за које једноставно нису позвани. Ми не можемо као духовници да лишимо слободе и одговорности верника у његовом духовном животу. Он не може да препусти одговорност другоме, да други одлучује за њега, а тек је опасно ако неко помисли да је позван да одлучује у име другог о тако значајним стварима као што су његови односи са Богом и ближњима.

ПИТАЊЕ: Преосвећени, да покушамо да разјаснимо још једну ствар, а то је однос пастир - духовник.

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: По мом осећању то је једна те иста ствар. Враћамо се на оно што смо рекли да је Пастир по угледу на Христа пре свега Епископ, а он је и духовник. Дакле, у личности једнога човека прожимају се и поистовећују те две ствари. Разуме се да постоје у нашој Цркви и изузеци, а то су монаси који нису свештена лица, који такође по благослову Епископа могу имати могућност да духовно саветују, духовно помажу верницима. Дакле, само у том случају, тај конкретни духовник који је монах, а није у чину свештеничком, није пастир, зато што је пастир у Цркви свештено лице, Епископ, а по његовом благослову и рукоположени свештеник. Али свештеник који је духовник истовремено је и пастир. ■

ИСПОВЕСТ И ПОКАЈАЊЕ

ПИТАЊЕ: Запослена сам као професор у средњој школи. Крштена сам као дете и од тада престаје сваки мој контакт са Црквом. Из разговора са вероучитељем који ради у нашој школи, схватила сам да је хришћанство заједница, Црква, и да је учешће у Литургији и причешће суштина и циљ наше вере. Међутим, мало сам се изненадила када сам сазнала колико Црква инсистира на светој тајни исповести грехова - покајању. Чини ми се као да нам Црква намеће осећање кривице. Постоје књижице у којима је направљен списак грехова и ако од тога нешто чиниш крив си. Интересује ме шта Црква тачно подразумева под појмом греха? Такође, нисам у заблуди да сам без греха, свако је понекад учинио неки погрешан поступак, али ми није јасно зашто је потребно да то исповедамо и зашто баш свештенику? Због тога сам у недоумици по питању исповести па ме интересује шта је покајање и како га стећи?

А. М. Јагодина

ОДГОВОР: Постоји пословица која једном реченицом може да одговори на више ваших питања: "Ко се право каје - злу се не предаје (од зла се удаљује)." Наш народ осећа да се покајањем ослобађа од зла у себи али оно код неких, као што и Ви увиђате, није јасно дефинисано. Има ли мерила којим то можемо оценити? Људи често процењују по неком критеријуму који сматрају исправним, а који је, од хришћанства далеко као небо од земље. На пример, процењујемо себе према сопственој идеји о нормалном људском бићу: "Ми смо нормални, просечни, као и други, не гори..." Или према критеријумима које нам пружа друштво. "Ми смо честити грађани, поштујемо закон, напорно радимо, брижљиви смо домаћини..." "Но, шта је зло, грех, а шта добро, врлина, истински можемо мерити само *sub specie aeternitatis* - са становишта вечности. Многи врлину виде у испуњењу верских дужности или Бо-

жијих заповести. Такви хришћанство схватају хладно, законски, формално, а спасење виде као награду за уложен труд. Њихов однос с Богом своди се на дужничко-поверилачки: испунио сам што си захтевао, плати што ми дугујеш. Из таквог схватања вере можда може да проистекне оно о чему говорите: осећај кривице због неиспуњења обавеза. Али, Бог не жели да нас потцењује, да умањи нашу личност, да нам пребацује: грешан си, грешан. Православни став је потпуно супротан: Бог са човеком жели да општи као са сином а не као са слугом или робом. Створио је човека "мало мањим од анђела" (Пс. 8, 5) и пожелео да човек постане бог по благодати. Бог жели да нас научи љубави према Себи и према сваком човеку. То он тражи од нас, не просто да смо добри људи, да имамо љубав која је најчешће само осећање сентименталности према другоме, него да стварно имамо љубав Божију. Ми данас не знамо да волимо. Волимо само себе и далеко смо од љубави. Страсти су рак рана данашњег друштва, убице љубави у нама. И то је оно на шта нам се указује у подсетницима за исповест, које ви називате списковима грехова. Списак грехова је ту да нам помогне да препознамо болест егоизма у разним видовима јер се сваки грех своди на самољубље и гордост. Шта је завист, оговара-

ње, стомакоугађање, блуд, ако не егоизам. Дакле, грех није списак забрањених дела и њима прописаних казни, он се не састоји у занемаривању заповести, дужности, него је то стање заблуде по питању смисла живота и вечност постојања. Грех је што човек не брине о својој вечности а брине о свему и свачему. Живи као да се Христос није оваплотио, као да се у Витлејему пре 2000 година ништа није догодило. Заронио је у мртве ствари и у грехе и страсти овога света, а заборавио Бога и истину Божију, заборавио је да је створен и позван за вечни живот. Приковано је срце за привремена, брзо пролазна и пропадљива добра - за храну, пиће, одело, земаљска одлиција, пропадљиво богатство, телесну лепоту. Грех је неприхватање Христа као циља живота. Грех нас у суштини чини неспособним за вечно постојање, за вечни живот, јер нас чини неспособним да истински волимо Бога као апсолутну личност, и људе око себе. Грех је неприхватање спасоносне љубави Божије и одбијање да се на љубав одговоримо љубављу, потискивање Бога из себе и света. Грех је немање осећаја о палости и несавршености људске природе. Врлина која стоји насупрот греха није циљ по себи већ средство и пут да се приближимо Богу. Приближење Богу, потпуна преданост Богу и најзад, сједињење са Богом, то је једини циљ по себи. Хришћанин никад не треба да се помири са тим да је грех нормално стање. Грех се фаворизује на све стране и чини да смо збуњени и да не знамо шта је грех. Оно што је грех постало је нормално, а оно што је нормално постало је предмет исмевања. Питате се шта је покајање и како га стећи? Покајање - пресредиштење целокупног нашег живота према Пресветој Тројици, преображење, од старог постати нови човек (грчка реч метанија - промена ума, тј. садржаја свога бића), променити огреховљени ум, вољу и осећање у обла-

годаћене душевне силе уз благодат Божију и лични напор, родити се за вечност – то је суштина свете тајне крштења. Дешава се да човек одступи од завета датих на крштењу и крштењске благодати поготово ако се од крштења прекида свака његова веза са Црквом. И пошто је крштење немогуће поновити, покајање је једна врста "обнове" крштења. Ово говори да ове две тајне стоје у нарочитој вези. У том смислу, покајање није само један једини чин, једнократни поступак, него непрестано стање, настројење срца и воље које непрекидно треба да бива обнављано до краја живота. "Бог од нас тражи да наставимо са покајањем све до нашег последњег даха. Овај живот нам је дарован ради покајања, немојмо га тражити на друге ствари. Веће је једном покајати се него васкрсавати мртве." – Исак Сириј. Покајање је и признање да смо били на погрешном путу. Оно просеца нови пут и покајнику се отварају очи за два пута, за онај којим иде и за онај којим треба да иде. Човек може да буде потстакнут на покајање на више начина: гласом савести, гласом Божијим, живим примером светих људи и читањем и слушањем речи Божије. Покајање је једна врста реванша у односу на пад. Кроз покајање нам се даје могућност да будемо аутентични људи. То је прихватање Христовог спасења, отварање живота за другу реалност. Јуда, издајник Христов се раскајао (баца сребрнике) – постао је потпуно свестан да је погрешно, али ту је остао, није признао Христа за Бога и зато се убио. Многи људи кад погреше бусају се у прса и посипају пепелом и то је Јудин поступак – а други кад чине грех не мисле да греше и да раде нешто лоше, понекад се хвале тиме. Хришћанин каже: "Господе хвала ти, ја сам сто пута гори и могао сам да урадим нешто још горе." Покајање је двоструко осећање: осећање туге и радости. Кроз кајање због учињеног, тј. због повреде вољене особе – Бога, враћамо се себи и то је радост. Чудите се зашто се хришћани исповедају пред свештеником? Покајање је права драма у којој учествују многи: покајник, свештеник, Бог кроз благодат своју, анђели и свети.

Први део ове драме јесте покајање а други исповест.

На жалост, кад веру сводимо само на паљење свећа и слављење крсне славе тешко можемо на прави начин да разумемо место и улогу свештеника у животу Цркве.

Није грех тако мала ствар у души да би га једна наша реч изнела и победила. Он је страшна демонска сила. Ми се не можемо ослободити њега сами без Господа Исуса Христа и Цркве. Она има своје божанске силе Духа Светога којим побеђујемо у борби са грехом и злом. Зато се исповедамо свештенику. Сем тога он, за разлику од пријатеља, може да правилно усмери покајника, да му укаже на све стране и тачке ове драме. Да му укаже на тежину али и на савршенство пута којим иде, и циља коме је пошао, да му улије духовну снагу и створи елан за узлетање у висину "раста пуноће Христове". Духовник је дужан да објасни да искрено покајање није тренутна радња. То је несвршени трајни чин. Као што је грех удаљавање од Бога, тако је покајање стално приближавање Богу животом. Резултати тога напора јесу плодови духовни: љубав, радост, мир, стрпљење, благодат, милосрђе, вера, кротост и уздржање. Подвиг покајања се састоји у противљењу самоме себи и приморавању самога себе ка Христу. Дакле, није дозвољено кајати се само за поједине поступке, него се треба борити против страсти и грешног расположења (1 Кор 11, 31). Са ове тачке гледишта свештеник је дужан да обавести и упуту оне који се исповедају како би схватили да они греше против Бога и свога спасења, не само тиме што дозвољавају или исувише понављају своје грешне поступке, но и тиме што се не старају да у својој души негују хришћанске врлине, и што се не боре против страсти које се у њиховој души крију и изазивају грешне мисли, осећања, речи, дела.

Исповест? То је сведочанство пред Црквом (коју у овом случају представља свештеник) да се пред нама збива тајна покајања и свест да се враћамо Божијем путу. Исповест није признање кривице и чекање казне, него одлука и жеља да се победи греховна немоћ. То

није ни самооправдање ни самоосуђивање, није, "немоћно оплакивање себе и својих промашаја, него свемоћно устајање и сигурно идење напред у живот. Исповест – нови почетак у радости покајања, улазак у изобиље љубави Божије. Зна Бог сва наша дела, зна и чека да се обратимо, неће уместо нас да доноси одлуке и не жели да нас на било шта присиљава. Помаже нам увек кад му се обратимо са вером и без двоумљења. Не пресреће нас никада и не свети се никоме."

Приступање исповести по обичају, навици, ничему не води и друга је крајност у коју наши верници упадају. Данас обично наш верник дође, стане испред свештеника и каже: "Нисам грешан." Има и таквих који се стиде грехова, па их не казују. То нема смисла ни сврхе. Питамо се, коме читати молитву – разбојнику, убици, издајнику земље, мужелопцу или скотолопцу или коме све не? Такав, назови покајник, није изашао оправдан из исповедаонице, него је додао још више грехова на своју душу. Како може духовник да да разрешење ономе који не каже свој грех, јер знамо да "нико не зна шта је у човеку осим духа човековог" (1 Кор 2, 11). Заволимо Господа макар онолико колико волимо своје пријатеље. Често се људи који Бога увреде нимало због тога не брину; а кад ти људи неком ситницом увреде своје пријатеље, употребљавају сва средства, домишљају се на сваки начин, све трпе, за све се извињавају и лично и преко рођака, и поклонима, само да би обновили првобитну љубав.

Није свако кајање, хришћанско кајање. Једни се "кају" и одмах опет греше, и тако у бескрај. Други се кају на болестан начин, мазохистички, проузрокујући сами себи телесне и психичке болести (психосоматске болести и депресије), које у основи представљају бекство од кајања и одговорности за учињена дела. Трећи се лажно кају да их свет види, тражећи од "друге стране" да се и она покаје. Упркос оваквим "покајницима", увек је било, и у будућности ће бити, правих хришћанских покајника који представљају "мало стадо" Христово и "со земље" која никад неће обљутавити. ■

Небојша Младеновић, ђакон

ИСТОК И ЗАПАД У ИСТОРИЈИ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ СРПСКЕ

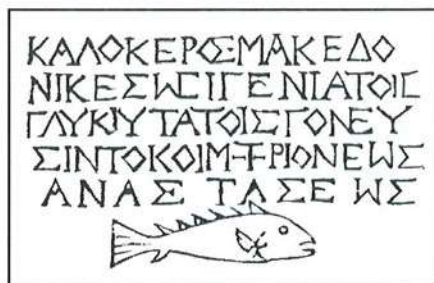
Реферат поднет на Конференцији "Србија - Исток на Западу и Запад на Истоку"
одржаној у Берлину 31. октобра 2004. године

Током вишевековног хода кроз историју, тенденција антагонизма и елементарног неразумевања Истока и Запада је ишла променљивом путањом још од времена *Еношикона* цара Зенона (482 године), додуше без већих импликација по евхаристијско јединство саборне Цркве.

Осврћ на јурисдикционо ситање на Балкану пре доласка Словена

Област Балкана се захваљујући свом специфичном положају врло рано нашла у интересној "ружи ветрова" који су дували из правца двеју престоница великог царства Римљана, односно РOME-ја - из Рима и Константинопоља. Више од седам векова ова област потпадала је под јурисдикциону управу Римске патријаршије да би ситуација почела да се компликује доласком варварских племена Словена и Бугара крајем шестог и током седмог века. Но, и поред изазова и искушења које је насељавање ових варварских групација имплицирало¹, сусрет римског и цариградског поднебља над Балканом је почео да изазива потресе (пре свега у црквено-политичкој сфери, а потом, и у области евхаристијског сабрања где настају њени одрази који су били трајног карактера) тек појавом византијског цара Лава III (717-741.).² Овај родоначелник сиријске династије, која ће РOMEјским царством управљати између 717. и 802. године,³ својим приступом питању поштовања икона 726. године ће започети иконоборачку кризу. У жељи да потчини удаљену Италију, цар Лав III је покушао да присили римског епископа на прихватање иконоборства, у чему, међутим, није успео. Папа Гргур II (715-731) је одбацио царева иконоборачка схватања, али је избегавао да уђе у отворени сукоб са василевсом и да прекине односе са

Византијом. Напротив, покушавао је да изнађе начин да смири усталасане антивизантијске струје и покрете у Риму.⁴ Тек ће његов наследник на епископској катедри Рима, папа Гргур III (731-741) учинити конкретни потез против верског и политичког диктата Цариграда. Папа Гргур III је на сабору у Риму осудио иконоклазам василевса, означавајући при том почетак везивања за

политичку моћ која је на Западу добијала на свом интезитету - Франачка држава и њени владари. Карло Мартел је после победе над Арабљанима 732. године код Poitiers-a стекао велики углед и обезбедио себи, својим наследницима и својој држави кључно место у игри моћи у Западној Европи. Ослањањем на франачке владаре, папе ће бити у могућности да према Византији наступају самостално. Сукоб на релацији папа-цар имаће свој одјек и по питању организације Цркве на Балкану. Наиме, као одговор на одбијање папе да прихвати иконоборство, као и одбијање да прихвати цареву вољу, Лав III је својим актом издвојио област Илирика испод јурисдикције римског патријархата и припојио га Патријаршији другог Рима. На жалост, савремена историографија не може поуздано да пружи каталог епархија које су овом приликом биле предмет арондације патријаршија.⁵ Једини извор на основу којег се може реконструисати овај чин Лава III јесте Codex Parisianus 1555a

(Tacticon de Boor), где су наведене оне епархије које су некада потпадале под римског првојерарха, да би затим њима управљао цариградски патријарх. Епархије које се овде спомињу су: Јужна Италија и Сицилија, Калабрија, Илирик, Доња Мезија.⁶ Датирање овог списка епархија, као и самог чина арондације није усаглашено, мада преовладава мишљење да се 733. година може узети као година када је цар Лав III донео поменути декрет.⁷ Међутим, област Балкана ће и поред одлуке цара и даље бити предмет спорења између првог и другог Рима. Миром у Ахену 812. године између два царства - Франачког и Византијског, овом другом призната је ингеренција над Далмацијом, а самим тим над целим Балканом. Тако је и црквена организација Балкана окренута ка патријаршији у Цариграду. Но, овај споразум није донео неко трајније решење, пре свега из разлога што се шездесетих година деветог века на Балкану уздижу државе варварских народа од којих Бугарска има централно место. Са јачањем Бугарске, а уз њу и Рашке, јачају и борбе за црквени примат у унутрашњости Балканског полуострва. С обзиром на горе наведено, сасвим је јасно да овај сукоб није настао ex nihilo, већ је дошао као савим логична последица историјских околности. Тако, 25. септембра 860. године, папа Никола I (858-867.) пише архиепископу Солуна као своме викару⁸ и тражи од њега да себе титулише као царског намесника „широм Старог Епира, Новог Епира, Илирика, Македоније, Тесалије, Ахаје, Приобалне Дакије, Приморске Дакије, Мезије, Дарданије и Превалитане”.⁹ Овим писмом је папа Никола I у јеку сукоба са патријархом цариградским Фотијем (858-867 и 877-886) исказао одлучност да врати оне области које су у

време цара Лава III¹⁰ изгубљене. Ни када је смена династија у Византији 867. године довела до свргавања патријарха Фотија, односи између Рима и Цариграда нису промењени. Ново-стари патријарх Игнатије (847-858 и 867-877) је већ 869/870. године увео у трон новог архиепископа Бугарске и наредио повлачење латинског свештенства.¹¹ Овај податак открива још једну битну карактеристику контроверзи између Рима и Цариграда овог доба, а то је висока еклисиолошка свест. Наиме, постојање једне јурисдикције у конкретној области, искључивало је постојање друге. Дакле, на једном месту може постојати само једна Црква са једним епископом, што је у супротности са тековинама пост-реформацијског принципа конфесионализма (на Западу) и етнофилетизма (на Истоку) који допушта да на истој територији постоји више епископа, па самим тим и више цркава.

Рани дани Цркве код Јужних Словена - дилема Риму или Константинопољу

Политички слабији сусед Бугарске у IX веку, Рашка се по први пут у својој историји нашла укључена у сукоб око црквене власти на Балкану управо у ово време. Папа Јован VIII (872-882) се обраћа рашком кнезу Мутимиру¹² (+ око 890) са захтевом да се клони неканонски постављених епископа, да се врати у веру својих предака и да се стави под јурисдикцију епископа Сирмијума.¹³ Ово показује да је Рашка, мада већим делом и даље паган-

ска и хетеродоксна, у организационом смислу била део римског патријархата. Раскол између цариградског и римског патријарха крајем деветог века утицаће и на појачан интерес Византије за област Илирика, па самим тим и за област коју су настањивали Срби. Паралелно са овим расколом, у Србији је изражена појачана христјанизација владарске породице, што се може видети по именима, па се уместо Стројимира, Гојника, Вишеслава јављају имена Петар, Павле, Захарија. Но, осим учвршћивања хришћанства у владарском staleжу, а што је праћено са усвајањем и учвршћивањем византијске владарске идеологије, већина народа и даље тумара између вере у пантеон на чијем је врху стајао Перун и вере у Свету Тројицу. Престоница средњевековне Србије, крајем IX века је био град Дестиник који се навероватније налазио негде на Сјеничкој висоравни.¹⁴ Уколико се изведе аналогија са настајањем епархијских центара у окружењу (код Хрвата и Бугара), може се закључити да је ово било и седиште епископа покрштеног дела Србије овог доба. Но, питање које се логично намеће, јесте под чијом је јурисдикцијом био епископ Дестиника? Поменуто писмо папе Јована VIII кнезу Мутимиру, сведочи да је рудиментарна Црква у Србији барем извесно време била део римског патријархата, тачније да је потпадала под јурисдикцију епископа Сирмијума. Међутим, ово писмо открива да су постојали и „неканонски“ клирици, дакле Риму непознати. Ово се може објасни-

ти појачаним ослањањем Мутимира на Византију, током сукоба са Борисом-Михаилом, бугарским. На Фотијевском сабору у Цариграду 879. године, као један од учесника помиње се Агатон, епископ моравски или браничевски под чијом је пастирском управом стајао део десне обале Велике Мораве (између Сталаћа и Ђуприје),¹⁵ али овај јерарх је припадао новоснованој бугарској архиепископији.¹⁶ Према подацима којима савремена историографија располаже, поуздан одговор на постављено питање, није могуће дати. Крајем X и почетком XI века појављује се град Рас као нова престоница, а епископска катедра у овом граду помиње се као део новоосноване Охридске архиепископије тек 1020. године. Питање је под чијом је јурисдикцијом био до тада Рас, који је по свој прилици истоветан са грчким градом Arsa или Arsia, који помиње Прокопије.¹⁷ Сасвим је сигурно да је епископија у Расу у периоду јачања српске власти у Дукљи, односно Зети била у саставу архиепископије у Бару, тачније да је припадала духовној области Рима, а да је са јачањем бугарске превласти потпадала под Охрид. Опадање Бодинове Зете је умањило углед Бара, па се као нови центар помиње Дубровник, тачније митрополит овог града¹⁸. С тим у вези, јурисдикционо право на епископију у Расу полагали су како дубровачки епископ тако и архиепископ охридски (овај други све до половине XIII века). ■

(наставиће се)

Владан Костадиновић

НАПОМЕНЕ:

1 Мисли се, пре свега на нестајање античких хришћанских центара, који су под налетом пре свега Словена и Авара похарани и опустели Сирмијум 582. године, што је захтевало реорганизацију црквеног уређења.

2 Додуше, нужно је истаћи да се богословске основе разлика између Истока и Запада јављају још крајем IV века када се на Западу за основу развоја богословске мисли узима теологија Блаженог Августина, а на Истоку мисао Кападокијских отаца.

3 Види: Герогије Острогорски, *Историја Византије*, Београд 1959, 531.

4 Исто, 171.

5 Тибор Живковић, *Црквена организација у српским земљама*, Београд 2004, 55.

6 Упореди Хуберт Једин, *Велика повијест Цркве*, св. III/1, Загреб 2001, 9.

7 „...најчешће се узима да је спис настао после 787. и пре 805. године”, Тибор Живковић, исто.

8 Мада овај то де још није био више од сто година.

9 Acta Albanie I, N° 54; Mansi XV, 162, цитат преузет из Тибор Живковић, *Црквена организација у српским земљама*, Београд 2004, стр. 67.

10 Неки научници су мишљења да се ово десило у време цара Константина V.

11 Mansi XVI, 414; навод преузет из Тибор Живковић, *Црквена организација*, 68.

12 И поред извесних претпоставки да се овде ради о хрватском кнезу Мутимиру, са сигурношћу се може тврдити да је овде реч о сину рашког кнеза Властимира (+ око 850).

13 Тибор Живковић, *Црквена организација*, 163.

14 Исто, 171.

15 Упореди: Сава, епископ шумадијски, *Српски јерарси од деветиој до двадесетог века*, Београд-Подгорица-Крагујевац 1996, 9.

16 Тибор Живковић, *Црквена организација*, 173.

17 Јованка Калић, *Прокопијева Арса*, Зборник радова Византолошког института, 27/28 (1989), 9-17.

18 Френсис Дворник, *Словени у европској историји и цивилизацији*, Београд 2001, 127.

ОД НЕЗНАБОШТВА ДО НЕМОРАЛА ОД ХРИСТА ДО МОРАЛА

Једино успостављањем љубавног односа са Христом можемо успоставити и односе љубави са другим људима. И, у том случају, волети за нас значи бити моралан у правом смислу те речи

Историјски, под незнабоштвом се сматра период пре доласка Христа; сматра се и период времена у којем неки народи још нису примили хришћанство; али, ми на данашње време и свет, више него на било који други период у историји, гледамо као на извор сваке врсте незнабоштва и то не само због чињенице недоласка у Цркву, јер и долазак у храм не даје имунитет од незнабоштва. Чак је, у појединачним случајевима, незнабоштво, код оних који се декларишу као хришћани, веће од незнабоштва оних који за Бога заиста и не знају. За ове последње долазак у Цркву је формализам или сујеверје, а никако остварење односа са Живим Богом. Ма колико нас неки убеђивали да формализам и сујеверје могу да доведу до познања Христа то није могуће. Најдаље до чега могу да доведу јесте стварање сопственог бога или богова, којима ће служити што боље буду могли.

Неморал је један од постулата неправилног схватања и још неправилнијег служења Богу, односно служења свом лажном и исценираном Богу. Нажалост, огромна већина нас је веома способна да прави сценарије и кроз њих себи креира најподобније богове. Добро је да човек креира, то је чак слика Божија у човеку, али креирати Бога по својој слици и подобију, то је потпуно недопустиво!

Примери неморала су присутни у скоро свим сегментима савременог друштва. Ту, пре свега, мислимо на државни врх; на културне институције и то образовно – васпитног карактера; не смемо заборавити ни издавачке куће које својим незнабожачким и антиистичким ставовима штампају и издају књиге и часописе са крајње сумњивим садржајима који изазивају неморал код свих који

долазе у додир са њима; о медијима да и не говоримо. Неморал је,

(“Списи о моралу”), али таква етичка димензија је потпуно неодржива са

дакле, присутан, хтели ми то или не, свуда и на сваком месту.

“Етичка димензија почиње када на сцену ступи други. Сваки закон, било морални или правни, увек регулише међуљудске односе, те стога и односе с оним Другим који тај закон намеће”. Тако вели Умберто Еко, савремени италијански мислилац и писац, и с једне стране је у праву, с обзиром на његову философију о моралу

хришћанске тачке гледишта. Ми, пак, сматрамо да су управо односи ти који одређују моралне димензије једне личности.

Неко ће се запитати: какве везе има незнабоштво са неморалом и побожност, одн. вера у Христа и однос са Христом са моралношћу неке конкретне личности?

Суштина питања и одговора на исто је у следећем: Христов од-

Детинџа стѣрана

“Који не ѣримѣ Царствѣа Божиѣа као деѣе неѣе уѣи у Њѣа”

ХРИСТОС СЕ РОДИ, ДРАГА ДЕЦО!

Као што рече дечак Стефан, Ближи нам се “један од највећих празника који се слави у целом хришћанском свету” Божић, кога још зовемо и празником рођења Господа Исуса Христа.

Наша Црква каже да наш Господ Исус Христос има “рођендан” као и ми. Он је рођен као човек и због тога има и људску природу иако је Бог. Зато овај празник зовемо и Рождество, што значи баш то – рођендан, јер је 7. јануара рођендан нашега Бога, а некад га зовемо и Оваплоћење (отеловљење) јер је то дан када је Син Божји, Господ Исус Христос узео тело и постао човек од Богородице Дјеве и Духа Светога.

Да ли сте знали да је Божић и један од највећих празника деце и највећих породичних празника?

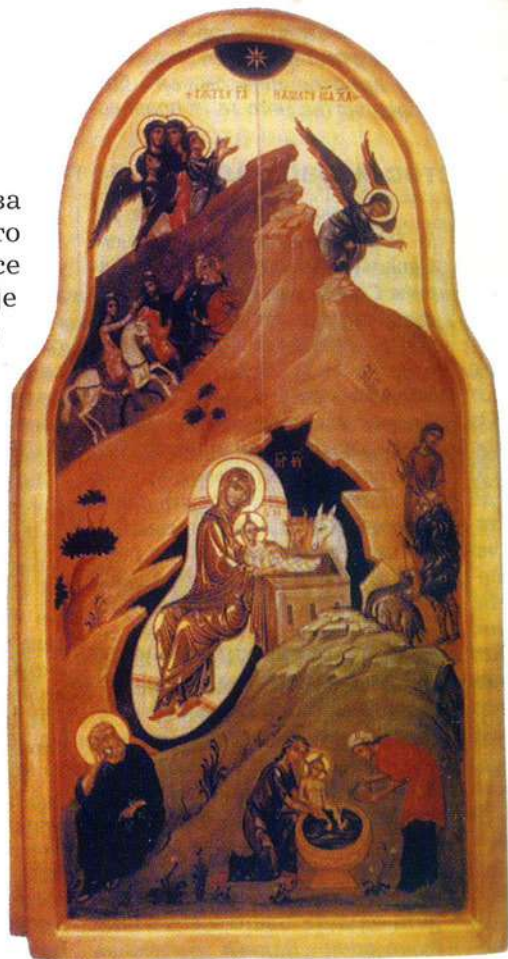
Божић је празник рађања новог живота, а пошто нови живот доносе увек деца, то је празник деце и детињства, као и празник родитељства – очинства и материнства. Зато му увек претходе недеље у којима се обележавају мањи празници: Детинци, Материце и Оци.

Да ли су вас ваши родитељи научили да их вежете и да ли сте се већ “одрешили”? Детинци су празник који се слави у трећу недељу пред Божић. Тога дана, обично рано ујутру, или по доласку из цркве, са богослужења, одрасли треба да узму кајш, гајтан, обичан канап или дебљи конац и да

завежу своју или туђу децу за сто или столицу. Ви ћете им то вратити на Материце, када се везују мајке, баке и старије удате жене, и на Оце, када се везују очеви, деде и старији ожењени мушкарци. Кад се сви заједно мало исмејете, онда се онај ко је везан “дрешѣ” тако што поклања онима који су га везали бомбоне, колаче или друге слаткише. Везивање има вишеструку симболику. Прво симболизује чврсте породичне везе, слогу, мир, поштовање и међусобно помагање у свакој прилици. Друго, упућује укућане на штедљивост и истрајност у врлинама, јер онај ко поседује поштено зарађену имовину и добра дела, лако ће себе откупити када га неко завеже, а и сутра на Небеском суду. После ових празника спремни сте да дочекате Бадњи дан и Бадње вече, а нарочито најрадоснији празник хришћанства, Божић.

Тражите од родитеља да вас тих дана поведу у шуму да нарежете бадњак, а доцније у Цркву, да, као некад пастири који су дочекали рођење Христа, додате и ви коју гранчицу бадњака на велику ватру. Ако запуцају прангије и пушке, знајте да је дошао тај славни тренутак и да цео свет објављује да нам се родио Богочовек – Господ Исус Христос.

И као што рекоше анђели, посматрајте како тада наступа

велика радост у свему народу који ће хвалити Бога и говорити: “Слава Богу на висинама и на земљи мир, а међу људима добра воља.” Ако сте са неким у свађи, време је да га загрлите и да му опростите, јер је тога дана свима стигао обећани Мир.

После тога, драга деца, можете се вратити својим кућама и замолити родитеље да вам из Светог Писма прочитају причу о малом Исусу, и његовом даљем животу. Научите се од дечака Исуса његовој љубави према родитељима, а Он ће вас научити свему ономе што вам је потребно током целог живота.

Вайстину се роди, драга децо!

ПОСЛА БОГ СВОГА СИНА

Ау дане оне изиђе заповјест
од Ћесара Августа да се по-
пише сва васељена. Ово је био
први попис за време Кирнијеве
управе Сиријом и иђаху сви да
се попишу свако у свој град. А
тада пође и Јосиф из Галилеје
из града Назарета у Јудеју у
град Давидов који се зове Ви-
тлејем, јер он бијаше из дома и
племена Давидова, да се запи-
ше с Маријом, зарученом за
његу женом која бјеше трудна.
И кад они бијаху испунили се
дани да она роди. И роди сина
својега Првенца, и пови га, и
положи га у јасле; јер им не би-
јаше мјеста у гостионици. И
бијаху пастири у ономе крају
боравећи у пољу и чувајући
стражу ноћу код стада својега.
И гле, анђео Господњи стаде
међу њих, и слава Господња
обасја их; и исунише се стра-
хом великим. И рече им анђео:
Не бојте се; јер вам, ево, јав-
љавам радост велику која ће
бити свом народу. Јер вам се
данас роди Спас који је Хри-
стос Господ, у граду Давидову.
И ово вам је знак: наћи ћете
дијете повијено где лежи у јас-
лама. И уједанпут са анђелом
се појави мноштво војске не-

беске, који хваљаху Бога говорећи: Слава на висини Богу, и

на земљи мир, међу људима
добра воља. (Лк 2,1-14)

ПРОНАБИ СЛЕДЕБЕ РЕЧИ

[illegible]

Њама је поверен важан залој - деца. Зато се бринито о њима и цјоштре-
 било све мере, да их лутаби не би цјрадмо од нас.

Свети Јован Златоусти

ТРОЈЕРУЧИЦА

Три ручице Мајко имаш,
 Грлиш, љубиш народ свој,
 топлином нас обасјаваш
 и ја увек бићу Твој.
 Нек Ти златна рука буде
 она што је од сребра,
 помоћнице, загреј народ,
 Србија је озебла!

Лазар Делић III/1
 ОШ "Карађорђе" Топола

Божић је велики дан који слави милион људи света јер је на тај дан рођен један велики прав-
 вославац Исус Христ. Јелена Трнавац IV 4

Овај празник утиче на мене сасвим лепо. Ја сам увек положајник у кући једне дивне госпође.
 Она ми увек припреми изненађење. Тако ја доживљавам тај празник као посебан дан.

Младен Белковић, IV 4

На Божић славио рођендан Исусу Христу. Људи се поздрављају са Христос се роди и Ваисти-
 ну се роди. Тања Рајковић, IV 4

ВРЕДНИ, ЗДРАВИ И ЖЕЉНИ ЗНАЊА О БОГУ

Веронаука је још увек нови предмет у школама. Предаје се, додуше, пуне четири године, али тешко је рећи да је за то време стекла равноправан статус са осталим предметима. Тако би, наравно, о томе говорили одрасли. Деца, међутим имају другачије мишљење. Ми смо то мишљење проверавали међу десетогодишњацима, у одељењу IV 4 једне крагујевачке школе.

На почетку и на крају часа – молитва. Ђаци се утркују ко ће да је “изрецити”. Није тешко постићи договор да то сви ураде заједно. А онда се свечано окрећу ка учитељици и нама, њиховим гостима, и сви заједно понављају: “Оче наш, који си на небесима...” Покушавамо да их збунимо питањем, да ли знају још неку молитву осим ове, а они, сви у глас узвикују: “Богородице Дјеве” и крећу да нам то и докажу. Даље је сваки разговор лак и не смета им што смо дошли да поведемо разговор о “озбиљним темама”, да ли верују у Бога, како Он изгледа, шта они мисле о часовима веронауке и о њиховој младој вероучитељици, Ирени Гаврановић. Ирена је завршила Випу пословну школу али већ две године има благослов Епархије шумадијске да држи верску наставу најмлађима.

У посети смо њеним ђацима у Основној школи “Трећи крагујевачки батаљон”, одељењу четвртог четири кога, иначе, води учитељица Владанка Босић. Како нам рекоше, у овом одељењу скоро сви уче веронауку и то са пуно воље. Недавно су своју вероучитељицу Ирени питали да ли могу да имају два часа недељно, уместо један, а како то није предвиђено распоредом, договорили су се да долазе петнаестак минута пре часа, тако да им он траје дуже. На питање да ли је веронаука

тешка или досадна, сви заједно тврде да није. Напротив, сматрају је “корисном”. Ипак, веронауку постављају на треће место, одмах иза математике и српског. Највише им се

свиђа што на овим часовима могу да цртају, пишу и уче песмице, и да се играју асоцијација.

Из прве клупе предњачи Младен Белковић. Он који жели да једнога дана постане фудбалер и отвори пизерију, заједно са својим другом из одељења Стеваном Стојановићем, сасвим нам озбиљно објашњава да Бог постоји, да се зове Исус Христос, и да има дугу косу и браду до појаса, белу одећу и крст у руци. После почиње надиктација одељењу и лицитирање око тога да ли је Бог млађи или старији. Скоро сви Га зову Господом, знају да је рођен у Витлејему, и да је распет на брду Голготи, а нарочито им се допада што је приликом рођења добио доста злата, мада помињу и миришљави тамјан.

У наставку часа причаће нам о томе да воле да иду у Цркву. Знају да се у њој служи Литургија, узима причешће, као и да се сам храм састоји из три дела, а нарочито им се допада што “у сред цркве постоји лађа”, односно брод, као централни део храма, уз олтар и припрату, што нам посебно објашњавају. Један од њих хвали лустер са мноштвом сијалица и каже да би један такав волео да има у својој соби.

Осим Исуса Христа, радо говоре и о Светом Сави. Кажу да имају његову слику у фискул-

турној сали, али и да има наставника који је понекад намерно гађају лоптом.

Сви знају ко су свеци које славе, а знају и шта се обично припрема за славу. Објашњавају нам да не смемо никада на тај дан заборавити вино, жито, колач, славску свећу. То се у рано јутро носи у Цркву.

– Ја сам једном приликом сам дочекао попа, кад је дошао да нам свети водицу, каже Александар Јоповић из прве клупе до зида. – Ставио је у воду оно миришљаво лишће и крст, а ја сам морао да донесем још нешто... како се оно беше зове... тамјан, и онда је цела кућа мирисала.

– Да ли би волели да вам школа мирише на тамјан?

– Даааа! Волели би, узвикују углас.

Од празника највише воле Васкрс, па онда Божић и Нову Годину. Васкрс воле јер се тада туца јајима. Објашњавају нам и да се прво јаје мора обавезно офарбати у црвено јер је то боја Исусове крви.

За Божић им се највише свиђа царање ватре бадњаком и ломљење чеснице. Има оних који су извукли по неку пару, мада је више оних којима је том приликом припао дрен.

– Па јеси ли здрав ко дрен, питамо.

– Јесам, здрав сам.

нос са Оцем и Духом јесте однос љубави; љубав је темељ сваке моралности и крајњи резултат односа са Оним Који ту љубав и поседује. Без Оца, Сина и Духа, дакле, нема и не може постојати праве павловске љубави, те стога упознавање са Истинитим води право у живот љубави која "не грађи своје". Једино успостављањем љубавног односа са Христом ми можемо успостављати и односе љубави са другим бићима. И у овом случају, за нас, волети значи бити моралан у правом смислу речи. Никакве правне норме или закони не могу бити темељ моралности, јер немају онтолошко, односно тријадолошко порекло! Није потребно подсећати на тоталитарне и квазидемократске системе који су проповедали о моралним вредностима, а истих се нису придржавали, јер нису имали темељ моралности. Правни закони који су требали да регулишу односе међу људима и односе људи и институција, очигледно, нису функционисали. Они су само требали да обезбеде имунитет онима који су те законе наметали.

Дакле, закључак овог кратког текста био би следећи: без Христа нема и не може бити истински моралног човека, јер такав човек и његова етика немају онтолошко покриће.

Пут од незнабоштва до неморала је кратак, брз и неминован. Неморалност диктира и креира данашњи поглед на свет испуњен незнабоштвом (читај: идолопоклонством).

Чак би и Христове речи, које се односе управо на моралност или неморалност једне личности, биле потпуно бесмислене да их није изговорио управо Он: "Све дакле, што хоћете да чине вама људи, тако чините и ви њим (Мт 7, 12)." Активно учешће у Христовој обојеној људској природи чини да и ми постајемо обожени самим присуством божанске природе у Његовој Личности. А будући да је једино Он истински "моралан", онда и ми, као Његови удови, учествујемо у остварењу идеала моралности. Најбољи примери остварења идеала моралности су, свакако, Свети оци Цркве. Они су ти који су у потпуности оствари-

ли заједницу са живим Богом подражавајући унутартројични однос, конкретно, овде и сада. Израз Свет, указује на идеал савршенства који је поставио сам Господ Исус Христос: "Будите ви, дакле, савршени, као што је савршен Отац ваш небески (Мт 5, 48)." Човек као створено биће никада не може бити савршен као Сам Бог, али усавршавање је задатак сваког човека и оно се наставља и настављаће се и у Царству будућега века. Но, бити добар човек овде и сада итекако је могуће. Бити добар значи бити моралан; бити моралан, пак, значи бити охристовљен и слободан од свих норми које, у било ком смислу, употребљавају неку врсту присиле за извршавање одређених моралних правила.

Надамо се да смо барем донекле отворили тему која је више него актуелна у данашњем времену и којој би требало дати већи значај од овога који данас има. То ћемо успети једино утледајући се на Свете оце активним учешћем у животу Цркве. ■

Драган Икић, ђакон

БЕШЕ НЕКАД У ВИТЛЕЈЕМУ

Беше некад у Витлејему на јојису Марија заједно са сћарцем Јосифом - јер он беше из Давидова јојомсѣва - а била је у шрудноћи без семена зачећој. Ушом јој дође време да се породи, но нигде не беше места да одседне. Али, као удобна палата, указа се царици њећина. Христос се рађа да палот човека ојетѣ уздигне у свој лик.

Тропар навечерја Празника Рождества Христовог (глас 4)

РОЂЕЊЕ ТВОЈЕ, ХРИСТЕ

Рођење Твоје, Христѣ, Боже наш, обасја светѣ светѣлошћу јознања, јер су, Њему захваљујући, јоклоници звезда од звезде научили да се Теби, Сунцу правде, клањају и да у Теби Исѣок с висине јознају. Господѣ, слава Ти!

Тропар празника (глас 4)

ВИТЛЕЈЕМЕ, СПРЕМАЈ СЕ!

Витлејеме, спремај се! Јасле, наметѣјѣ се! Пећино, јружај јосѣојримсѣво! - Исѣина дође, сенка се уклони. Вој се јави људима из Дјеве, саобразивши се нама и обоживши шѣо је јримѣо. Сѣоѣа Адам и Ева обнављајући се кличу: "Добра воља указа се на земљи - сѣасење рода нашеѣ!"

Самогласна стихира на 1. часу (глас 8)

Свети Јован Дамаскин

ШКОЛА ЗА НОВИ ЖИВОТ

*Благодат, заблиставши из уста твојих као светлост огња,
просветли васељену, свету стече ризнице несреброљубља,
нама покажа висину смирености;
стога твојим речима учећи нас, оче Јоване Златоусте,
моли Христа Бога Логоса, да спасе душе наше.*

Тропар Светог Јована Златоустог, 8. глас

Свети Јован Златоусти, патрон крагујевачке Богословије, прослављен је, уз многобројне госте, Светом архијерејском литургијом, коју је служио епископ будимљанско - никшићки Г. Јоаникије, изасланик Светог архијерејског синода, уз саслужење епископа шумадијског Г. Јована, представника других богословских школа и професора. Током литургијског сабрања, освећене су нове фреске у школском храму. Такође, ученик прве генерације ове школе Небојша Јаковљевић, рукоположен је од епископа Јована у чин ђакона. На славској Литургији објављено је да је Црква одликовала протојереја др Зорана Крстића, ректора Златоустове богословије, правом ношења напрсног крста. Резање славског колача окупило је све који се старају и који помажу да ова школа узраста у понућу Христовог раста, надлежног архијереја, представника Светог архијерејског синода, владикау др Игнатија пожаревачког, великог пријатеља ове богословије и покровитеља свих богослова жељних науке, професоре и њихове колеге из других богословија, добротворе школе Милицу Квајић и Веру Пантовић, свештенике Шумадијске епархије, такође веома заслужне за постојање овог училишта, представнике градских просветних и културних установа и оне најважније, богослове, "велику наду и уздање наше Цркве и народа", како рече владика Јоаникије.

На Литургији, Његово преосвештенство епископ никшићко - будимљански Г. Јоаникије, следећим речима се обратио слављеницима и њиховим гостима:

"Данас смо се сабрали да овдје у славу Божију, славу имена Бо-

жијега и у част светог Јована Златоустог отпојемо хвалу Богу и прославимо своју крсну славу - Светог Јована Златоустог, који је због свога светог живота, због свога свједочења и због свога учења јеванђељског постао заступник васељене. Господ га је прославио и дао му је такву благодат да све нас својим молитвама заступа пред престолом Божијим, да има толику слободу пред Господом да оне који залутају са правог пута, враћа својим молитвама, и оне који су неразумни, просвећује благодаћу Светог Духа, а оне који су добри и честити, учини својим молитвама и благодаћу Светог Духа која му је дата, учини бољим и честитијим. Онима који се уче божанској науци да отвори ум и разум и срце, појача вољу да што боље узрастају у сазнању. И он је тако, од малих ногу, од свога најранијег узраста па све до своје свеблажене, свете и узвишене кончине, мученичке живио испуњавајући у свему Јеванђеље Христово. Зато се често свети Јо-

ван назива апостолом Христовим, јеванђелистом Хрисотвим, јер заиста му је због његовог светог живота, због његове љубави према Господу, због његовог човекољубља, због његове бриге према Цркви, дата апостолска благодат. Она благодат која је била дата и апостолу Павлу, она је почивала и на светоме Јовану Златоустоме. И зато је он најбољи и непревазиђени до сада тумач светог Јеванђеља, и својим дјелима али и својим светим животом. Он је увјек био непревазиђени свијетли узор свештеницима, епископима, богословима и свима хришћанима. Откуд њему толике врлине, откуд му толика благодат? Тешко је сабрати и неколико врлина, а тек све врлине, да свима буде узор. Ако последице светих апостола има човјека који може у свему бити узор свима хришћанима, свима богословима, свештеницима, епископима, то је заиста свети Јован Златоусти. А то је постигао не само својим трудом, него то му је било дато благодаћу Светог Духа. У ње-

говом примјеру имамо најбоље свједочанство шта то значи кад се споје врлине, вјера и благодат Божија. То значи да све оно што донесемо на свијет, све оне таленте које имамо, способности које имамо и вјеру и разум и осјећања и вољу - да све то божанска благодат укријепи и свему да силе, отвори ум, срце и разум да схвате тајне Божије и тајне нашега спасења. А тај пут се отвара онима који иду за Христом. Јер заправо другог пута и нема.

Господ Исус Христос каже: "Ја сам пут, истина и живот". Људи овога свијета често, иако знају те ријечи, не вјерују довољно у те ријечи, или им не поклањају довољно пажње, па иду неким споредним путевима и траже негдје истину ван Христа, поред Христа, мимо Христа и против Христа. Тиме, што је најстрашније, траже живот негдје ван Онога Који је хљеб живота, ван Онога Који је извор живота, и на такав начин срљају и лутају по овом свијету, губе се, расхрањују. Оно што им је Бог дао, њихове таленте и њихове могућности упропаштају, оскрнављују и на такав начин онеспособљавају себе да приме истину Божију.

Ви, драга дјецо, заједно са професорима, зато што ова богословија носи име светог Јована Златостог, имате ту повластицу да сте од младости своје кренули овим Божијим путем, Христовим путем. То је велика предност. Крену неки у зрелим годинама, али тешко да могу достићи оне који су од почетка. А они који су од почетка, имају ту предност, само ако је лијепо искористе, ако је лијепо испуне. Нисте ни сами свјесни, а често ни ми одрасли нијесмо тога свјесни, колика је предност када узрасате у вјери. Док растете и сазрјевате физички и биолошки, да сазрјевате и духовно, да се духовно опредјељујете од малих ногу, да се учите божанској науци, да учите Свето Писмо и богословске науке и да живите у Цркви. И да све то што учите у учионици, све оно што читате, све оно што вам професори причају и предају, да све то имате прилику да потврђујете, да све то усавршавају. А гдје је мјесто гдје се све то усавршава - та-

мо гдје се усавршавао и свети Јован Златоуст - у светоме храму Божијему. Наш велики пјесник Његош каже: "Добро дијете врлине у храм освештава." Ако имамо и знање, ако имамо и врлине, али ако се удаљујемо од храма, то нам ништа помоћи неће. А ако се сједињујемо у светој служби са Господом кроз свете тајне, ако ту благодат Божију црпимо и примамо кроз огањ божански преко светог олтара, ако то осјетимо као нешто најсветије и највеће у нашем животу, онда ће имати смисла то што учимо. Јер то што учимо, није само знање него је и живот, а и сам Господ никада није био само учитељ некога знања, него је и показао и дао нови живот. Нови квалитет, нови живот, ново стање, ново осећање, нови човек.

Ова Света Богословија показује тај живот, жива је. Слушам данас ваше појање, ваше учешће у богослужењу, вашу саборност, ваш тај осећај, ваш тај полет. Милим вас, задржите тај ваш полет кроз цио ваш живот. Јер то не вреди само за тренутак, да будемо и полетни и одушевљени, него то одушевљење које је од Духа Свјетог вјере наше православне, може да делује кроз васцјели ваш живот. На такав начин, у овој светој школи, ако Бог да, оспособљавате се и за нешто још веће, на нашем Богословском факултету. Да се оспособите, ако Бог да, да budete прави проповедници Јеванђеља Христовог.

Тешка су времена, али ово су наша времена, и запамтите децо драга, нашем народу све невоље долазе од тога што се удаљује од своје вјере, што није довољно вјеран својој светој Цркви онако како га је свјети Сава учио. Хвалимо се често, имамо светитеље, као свети Јован Златоуст и наш свети Сава и свети Василије Острошки и Николај Жички, али онима којима је много дано, од њих се тражи много. Наш народ, мали, али духом велики, Бог је прославио и васкрсавао кроз мукотрпну историју, дао му је светитеље, проповеднике и сведоке, Христове мученике, што и нас обавезује да идемо тим Божијим путем. Замислите неко дете коме су родитељи много дали, а оно то забора-

ви, остане незахвално. Такви сми и ми понекад, али је и људски грјешити. Ви сигурно читате ону јеванђељску причу о блудном сину, и ми се често нађемо у ситуацији блуднога сина, али треба из те приче нечему да се и научимо, да се увјек вратимо, ако и и залутамо некад, да се вратимо на пут Божији, љубави Божије, да се вратимо љубави наших родитеља, тјелесних и духовних, да се вратимо љубави наше мајке Цркве. Јер Господ Исус Христос је онај који шири руке и дочекује онога који се враћа и који се каје. Господ га поправља, чини га достојним свога Царскога престола.

Нека буде са срећом и са Божијим благословом ово славље, да све оно што чините, што се трудите, што учите, што улажете напор, да то све Господ прими, благослови и умножи, да вам дода своје благодати, да усаврши ваше дјело, да се Он прослави кроз све оно што чините, јер право дјело је увек Божије дјело. Господ на такав начин хоће да нас учини учесницима свога дјела. Ми да кажемо увек да је Господ био онај који је и почетак и средина и крај свакоме добром дјелу и да њему припада слава. Знате како је свети Јован Златосути говорио, знате да је живио своје силе, али је увјек благодат Божија притицала и умножавала његове силе и зато је он тако велики и зато је завршио свој живот са оним чудесним рјечима - слава Богу за све!

Пуни и прави смисао живота је да стално прослављамо Спаситеља и ту повластицу коју имате, искористите. Бог вас је на то призвао, али и гледа како живите и ваш труд благосиља, помаже и укрепљује, просвећује ваш ум. А ви, ако budete само вјеровали чисто и ишли тим путем, онда нема чега да се бојите, него да знате да ће увек са вама бити Бог. Испушења има, али када је Бог са нама, онда лако превладавамо та испушења.

Још једном, нека је са срећом, нека напредује ова богословија. Ја видим овде велико уздање и велику наду за наш цио српски народ. Ова дијеца, ако Бог даде, развићи ће се по васцелом српском народу и по целој васељени да просносе Јеванђеље Божије, да га

проповедају у славу Божију јер то је оно за шта смо призвани. Нека Бог и свети Јован Златоуст буду увек са вама!"

Током славске трпезе љубави архијереје, добротворе, пријатеље школе, ученике и професоре, поздравио је ректор, протојереј ставрофор др Зоран Крстић:

"Време у коме живимо, и ми и наша деца, негује један животни стил који као да нам непрестано саопштава да све можемо сами. Има много техничких помагала која нам олакшавају живот и просто уливају у наше главе, и често и у наша срца, ту мисао - да нам други нису потребни. Што год да зажелимо и која год тешкоћа у животу да се јави, ту су разно-разна техничка помагала која ће нам у томе помоћи. И заиста, технологија нам је у многоме олакшала живот. Али, исто тако, бар ми у овој школи и у Цркви, треба нешто друго да носимо и да саопштавамо свету, а то је да без другог не можемо. Оно што бих желео данас нашој деци да кажем, то је да, можда, у том светлу и они замишљају да се сами школују и да успех и крајњи резултат њиховог школовања зависи од њих самих. А управо бих желео да их разуверим и овај скуп данашњи би требало да их разувери: ако погледају ко овде седи и ко су наши данашњи гости, видеће од једног до другог, да сви они допринели њиховом школовању на различите начине.

Овом приликом ја бих желео свима њима да се захвалим на љубави и труду који нису изнуђени. Ова се школа родила у Шумадијској епархији, она није изнуђена и није наметнута. Управо, из тог разлога све наше црквене општине и сви наши архијерејски намесници тако радо помажу ову школу и то омогућава нашој деци да се несметано школују. Дакле, оно са чим ви учествујете у вашем школовању, мислим на материјални допринос, није довољно. Треба да имате у виду да

сте добротом многих људи овде и да се добротом многих људи школујете. Ту се најпре мисли и на наш Свети архијерејски синод, односно на нашу Цркву, затим, последњих неколико месеци, на нашу државу, министарство вера, па редом све, до наших црквених општина и архијерејских намесника. Дакле, то треба да имате у виду и да онако као што вас овде присутни помажу, тако исто и ви сутра да помогнете некоме ко се буде у неком наредном периоду школовао.

Желео бих и ове године да се захвалим нашим добротворима, сестри Милици Квајић и госпођи Вери Пантовић, која је први пут са нама. Најзад, захваљујем се свим колегама из осталих наших богословија који су се одазвали позиву и тиме показали заиста љубав и према овој школи, али пре свега љубав према нашој деци. Захваљујемо се и колегама професорима који су уложили напор и труд да све ово буде успешно."

Здравици за напредак овог богословског училишта подигао је и владика Јован:

"Желим заиста да подигнем ову чашу у славу имена Божијега, а у част слављеника којег смо данас у молитви призивали, заштитника овога училишта богословског - светог Јована Златоустог. Димући ову чашу, молим се Богу да заиста овај богословски завод буде кула светиља за будућност наше Цркве, односно нашег народа. Ова је богословија

заиста под великим патронатом великог учитеља и богослова светог Јована Златоустог. А само његово име и покровитељство обавезује све нас да будемо достојни учења које је свети Јован животом својим не само проповедао, него и живео.

Хоћу посебно да се захвалим браћи архијерејима који су данас овде, владици Јоаникију, као изасланику Светог архијерејског синода, који је у име свих нас овде принео бескрвну жртву и који нам

је донео благослов светог Василија Острошког, светог Петра Цетињског, светог Арсенија Сремца и владици Игнатију браничевском који је целог себе уложио за црквени подмладак, за школовање наших студената и богослова, који свој дар да бословствује умножава из дана у дан. Ја се радујем што су они са нама.

Захваљујем свима који помажу ово училиште, на првом месту свом свештенству и нашим манастирима који доста доприносе да се у овој школи пристојно живи. Али највише треба да се захвалимо Богу, истинитом Богу, Богу правде, љубави који нас је данас сабрао да присуством и служењем Свете литургије дамо подстрека нашој омладини, да схвате, да без другог не могу. И заиста, спасење није у нашим рукама, колико је год у нашим рукама, још је више у рукама нашега ближњег и у рукама Бога. Ако видимо другог, видимо и Бога, зато је речено, видех лице брата, видех лице Бога. Нека је срећна ова слава, нека овај богословски завод заиста узраста у пуноћу раста Христовог, нека буде срећно одликовање нашем ректору кога је Црква одликовала највишим одликовањем, али то је одликовање не само његово, него и професора и ђака. И нека да Бог и свети Јован да нас још више веже за себе, да нас Бог препозна преко молитава и живота светог Јована Златоустог. Живели, на многаја лjeta!" ■

ВЕЛИКА ЦРКВЕНА И НАРОДНА СВЕЧАНОСТ

Прослава двестогодишњице Првог српског устанка одржана у Вишевцу, родном месту Карађорђа, показала је како значајни историјски догађаји "за свет" могу имати, и треба да имају, црквени смисао

На дан Светих врачева Косме и Дамјана, 14. новембра ове године, у Вишевац, родно село Карађорђево, почело је пристизати много света из свих крајева Шумадије, али и других крајева Србије. Њих није омео хладан и кишовит дан да походе заветно српско место.

Након свечаног дочека, Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован најпре је осветио нови живопис у вишевачкој цркви Светог великомученика Георгија, задужбини блаженопочившег владике шумадијског Саве. Фреске, дело иконописачког атељеа "Минић" из Београда, настале су великим залагањем и материјалном помоћи епископа шумадијског Господина Јована, свештенства Шумадијске епархије и верног и благочестивог народа.

Владика Јован, са једанаест свештеника, два ђаконa и више чтечева, као централни чин прославе велике годишњице, служио је Свету архијерејску литургију у специјално припремљеном шатору који је могао да прими велики број верника. На Литургији су певале монахиње манастира Грнчарице и црквени хорови из Тополе и Смедеревске Паланке. Епископ је током Литургије говорио народу о значају Првог српског устанка и Карађорђа. Уследила је и поука на основу јеванђељских прича које су се читале тога дана. Служени су и помени владици Сави као ктитору храма, затим Вожду и устаницима.

Пошто је одслужена Литургија, освећен је споменик Вожду Карађорђу који је подигнут у црквеној порти. Пре освећења, споменик је открио господин Зоран Стојковић, министар правде у Влади Србије.

Споменик је рад академског вајара Станимира Павловића и изливен је у бронзи од топовске муниције коју је даривала Војска Србије и Црне Горе. Висок је го-

тово три метра и реч је о фигури у покрету која десном руком показује на цркву и брдо Градиште на коме је рођен Карађорђе.

Иницијатор и организатор изградње споменика и етно-парка који се налази поред споменика је Фонд "Ђорђе Петровић - Вожд Карађорђе" у коме су окупљени многи угледни Шумадинци и Вишевчани. Председник и најагилнији активиста је госпођа Весна Стојановић.

На крају прославе, изведен је уметнички програм уз учешће великог броја познатих књижевника, професора, глумаца и више културно - уметничких друштава.

Све што се дешавало на дан када се прослављају Свети Врачеви у Вишевцу било је у славу Божију, а у спомен Војда Карађорђа и Првог српског устанка, а на радост и понос свих потомака. ■

Љубиша Ђураш, свештеник

У МЕЂУЛУЖЈУ КОД МЛАДЕНОВЦА

ПРВА СВЕТА ЛИТУРГИЈА

Лета Господњег 2004, по благослову епископа шумадијског Господина Јована, основан је храм Светих богоотаца Јоакима и Ане у Међулужју код Младеновца. Прва храмовна слава, 22. септембра, када се прослављају свети Јоаким и Ана, била је повод да се поред још недовршених темеља служи прва Света литургија коју је служио протојереј ставрофор Драгољуб Ракић, архијерејски намесник младеновачки са подручним свештенством.

После Литургије пререзани су славски колачи, најпре новог

храма, а затим и неколико породица из Међулужја којима је овај празник крсна слава. Иначе, у овом крају многи хришћани славе светог Јоакима и Ану.

Овај свети храм се гради искључиво добровољним прилозима верних, па Одбор за изградњу храма у Међулужју моли браћу и сестре у Христу, да помогну колико могу. Унапред захвални Богу и добрим људима, молимо се васкрслом Господу да се овај богоугодни подухват што пре приведе крају. ■

Д. Ракетић

ОСВЕЋЕН МОДЕРНО УРЕЂЕНИ КОНАК

На празник Свете Петке ове године, у рудничком манастиру који по овој светитељки носи име и који последњих година успешно води високопреподобна игуманија Февронија, Свету архијерејску литургију служио је Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован. Овог дана, кога створи Господ, догодио се још један узвишени чин, освећен је новоподигнути манастирски конак, задужбина господина Горана Чолића из Београда. За исказано богољубље епископ Јован је задужбинара одликовао орденом Светог Симеона Мироточивог, најећим одликовањем Шумадијске епархије.

У беседи, владика Јован је истакао да нема богољубља без човекољубља. Подизање манастирског конака у славу Божију и за потребе монаштва и народа који буде ту долазио да се Богу моли и да се са Богом сусреће, најбољи је показатељ ове истине.

Манастир Петковица се налази на североисточним падинама планине Рудник, у засеку Злошници, четири километра од Страгара. Храм манастира подигнут је средином XIII века и из тог периода сачувана је фреска попрсја Господа Исуса Христа, а налази се изнад улаза у наос храма. Други слој живописа, који је само делимично сачуван (Успеније Пресвете Богородице на западном зиду наоса, делови Деизиса и појединачних фигура светитеља) потиче из XIV века. Није познато име ктитора манастира, а не зна се ни када је дозидана велика припрата.

Обнова овог манастирског храма, залагањем блаженопочившег владике шумадијског Саве и ангажовањем многих приложника започиње 1996. године. Манастир је, уз велико духовно славље, освећен 8. августа 1999. године.

Богоугодно дело владике Саве наставио је епископ Јован, његов наследник на катедри епископа шумадијских. Његовим молитвама, подвигом мати Февроније и речима несиказивим залагањем господина Горана Чолића из Београда, ове године завршен је нови

манастирски конак са свим пратећим објектима. Манастир је добио оградни зид, порта је срећена и осветљена као и црква.

Остаје нам само да се уздамо у Господа да ће услишити моли-

тве свете Петке и да ће овај манастир, који је на чудесан начин изниклао из рушевина, ускоро бити испуњен бројним сестринством. ■

Р. С.

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ТОПОЛИ

Без обзира што се више од деценије у велелепоној опленачкој цркви Светог великомученика Георгија, задужбини краља Петра II и краља Александра Карађорђевића поново богослужи, верници опленачког краја за "своју" цркву сматрају други задужбински храм - Богородичину цркву у Карађорђевој граду коју је Вожд Првог српског устанка подигао 1811. године. Тако је било и 22. новембра ове године, када је Његово преосвештенство епископ шумадијски Господин Јован служио Свету архијерејску литургију на којој је у чин презвитера рукоположио дугогодишњег тополског ђакон Рајка Стефановића, професора Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу. Мада је био радни дан, црква је била пуна. Пре свега, са новим свештеником молитве су узели његови родитељи, чланови породице и рођаци, колеге свештеници и професори, чланови хора "Опленац", али и многобројни Тополци којима је последњих шест година отац Рајко био саговорник о многим духовним питањима, али и сутрађанин који је свакодневно сведочио својим животом какав нам данас треба свештенослужитељ.

На Литургији и током трпезе љубави о узвишености свештеничке службе, али и одговорности и бремену који се носи, говорили су владика Јован, протојереј др Зоран Крстић, ректор Богословије у Крагујевцу и нови презвитер.

Како протонамесник Рајко Стефановић одлази из Тополе на нову, веома одговорну дужност у Крагујевац, дирљив је био растајак, пре свега са колегама свештеницима који су га заиста искрено волели, поштовали, али и помагали као младог ђакон и са многим верницима из Тополе којима је овај млади и учени богослов разјашњавао многа питања наше вере. Многи су се искрено помолили Пресветој Богородици, у чијој цркви је као ђакон отац Рајко годинама служио, да се заступнички пред васкрслим Господом моли како би нови свештеник и на новим пословима примерно, јеванђељски обављао своју узвишену службу. ■

САБРАЊЕ ПРАВОСЛАВНИХ ОКО СВЕТОГ ТОМЕ

Његово преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован, у својству изасланика патријарха српског Господина Павла, посетио је, у времену од 16. до 21. октобра ове године, српску цркву Светог апостола Томе у Јоханесбургу, Јужна Африка. У пратњи епископа био је протојереј др Зоран Крстић, ректор богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу и доцент Богословског факултета СПЦ у Београду. Због тога што је спомен светог Томе падао у уторак - радни дан (19. октобар), прослављање је померено на претходну недељу, 17. октобра.

Први сусрет епископа Јована са православнима из Србије догодио се на суботњем бденију у цркви Светог Томе, када су владци саслуживали протојереј Мина, архијерејски заменик митрополита Јоханесбурга и Преторије Господина Серафима (Александријска патријаршија), архимандрит Филарет и протојереј Јован (Московска патријаршија), јеромонах Пантелејмон (СПЦ) и протојереј Зоран Крстић. Била је видљива радост са којом је неколико десетина присутних верника примило изасланика Његове светости патријатка Господина Павла.

Након окончања богослужења, протојереј Мина је бираним речима поздравио епископа Јована, исказујући братску љубав. Изра-

зио је жаљење због одсуства митрополита Серафима који се налази у Александрији због четрдесетодневног парастоса недавно пострадалих патријарху Петру и скорог устоличења новог патријарха Теодора II. Отпоздрав владике Јована садржао је речи саучешћа у болу пуноће Православне цркве у Африци због трагичног губитка и обећање да ће се на сутрашњој литургији молити за блажени покој пострадалих. Епископ се срдечно захвалио Александријској патријаршији и нарочито митрополиту Серафиму на бризи и љубави коју показује према Православнима пореклом из Србије и на помоћи коју Митрополи-

ја Јоханесбурга и Преторије пружа парохију оцу Пантелејмону.

Началствујућем епископу Јовану, сутрадан, на славској литургији у којој је учествовало више од две стотине верника, знатно више него прошле године, саслуживали су архимандрит Филарет, јеромонах Пантелејмон и протојереј Зоран Крстић. Домаћин славе био је господин Нићифор Аничих који је све време боравка делегације Српске православне цркве у Јоханесбургу исказивао посебно гостољубље и бригу. После литургије, он је приредио славски ручак у сали парохијског дома на коме су здравице подигли архимандрит Филарет, амбасадор Босне и Херцеговине у Јужној Африци господин Драган Божанић и јеромонах Пантелејмон. Епископ Јован поделио је архијерејске грамате заслужним парохијанима, док је у обраћању учесницима славе скренуо пажњу на потребу неговања у животу парохије братске слоге и жубави.

Остале дане боравка у Јужној Африци гости из Београда искористили су да свакодневно служе Свету литургију и да посећују породице наших иселеника. Учествовали су на пријему, коју је у њихову част, приредио у Преторији амбасадор Србије и Црне Горе господин Срђан Хофман, на који су били позвани амбасадори свих православних земаља и представници свих помесних православних цркава. Ручак је приредио и протојереј Мина, архијерејски заменик митрополита Серафима где се још једном говорило о доброј сарадњи Митрополије са нашом црквеном општином. Владика Јован и протојереј Зоран Крстић учинили су посету и новосаграђеној руској цркви која се налази у центру изузетно лепо сређеног комплекса. Патријархов изасланик примио је коптског архиепископа Господина Маркоса који је несебично понудио помоћ сваке врсте за организацију црквеног живота Срба у Јужној Африци. ■

СРПСКИ МАНАСТИР У АРИЗОНИ

На југоисточној страни Америке, у држави Аризони, главни је град Финикс. Тај град има око милион и по становника, претежно Индијанаца. Међутим, тамо живи и око осамнаест хиљада Срба. Због топле и сушне климе, у тој области је веома мало река и извора. Највећи део је пустињски и слабо насељен, иако земља није брдовита. Где има језерске воде или вештачких бунара, ту има, као у оазама, услова за живот. Честа су поља под памуком, а успевају поморанце и друго јужно воће. У источном делу Аризоне налази се и један женски српски манастир у месту које се зове Сафорд. У том пустињском крају расте само нека врста кактуса и слично закржљало жбуње.

На том месту, пре неколико година основало је себи манастир око двадесет монахиња и неколико искушеница американског порекла, које су примиле православље. На то усамљено место дошле су из Калифорније. У Заграничној руској цркви посећивале су православна богослужења. Тамо су упознале великог духовника - старца Серафима Роуза и под његовим утицајем, саветима и духовним руковођењем, неколико њих примило је православу веру и монаштво. Око воде сестре - монахиње Михаиле, окупиле су се и друге сестре. Тако се умножавало то мало монашко стадо. Из много разлога, на пример непогодне климе, нису могле остати у Калифорнији.

Желећи да живе у једној од помесних Православних цркава, обратиле су се тадашњем српском западноамеричком епископу Јовану (данас владици шумадијском), који их је на древни православни канонски начин примио под свој омофор. За настојатељицу ових монахиња поставио је мати Михаилу. Дао им је благослов да оду из Калифорније и пронађу место где би основале себи манастир.

Одлучиле су се за пустињски Сафорд, где су од неког богатог и верујућег човека откупиле око

150 хектара имања са три - четири активна извора, што је велика благодат у пустињским пределима Аризоне. Од тог богатог верника, за минималну цену, али под условом да прослављају Бога, добиле су и електричну струју.

Подизући манастир, сестре су богомољну зграду претходног власника преуредиле у скромну, али лепо украшену и живописану цркву, а подигле су конак и друге просторије неопходне за манастир.

Манастир су посветиле светом Пајсију Величковском, док је сама црква посвећена светој Анастасији Српској, матери светог Саве. Епископ Јован, надгледајући њихов живот и рад, донео им је из Студенице делић моштију свете Анастасије, а и манастир и цркву је осветио. Монахињу Михаилу је произвео у игуманију овог манастира.

Избору овог светог места за манастир, изгледа да је допринео и велики грчки светогорски монах, старац Јефрем, који је, такође у Аризони, подигао величепни грчки мушки манастир са четрдесет монаха.

Захваљујући браћи Стевићима - Јовиши, Радиши и Сретену, честитим посетиоцима ове светиње, посетили смо је и ми. Поред цркве имају лепу продавницу са иконама, књигама и свим другим предметима од користи за хришћане. Одмах нам

је пало у очи да имају и "Охридски пролог" на енглеском језику и много другог.

У манастирским просторијама свог скромног монашког конака, имају и фотографије нашег патријарха Павла, епископа Јована и епископа Лонгина, сада надлежног српског епископа у Америци. Примиле су нас сестрински, топло, са пуно православне љубави. После гостинске части и обеда, затражиле су разговор и поуку о православном монашком животу, посебно о монаштву код Срба. Затим су сестре певале наше духовне песме, мада ни једна не зна да говори српски. Преводилац је била наша студенткиња из Београда Катарина која се код њих задржала већ годину дана као искушеница.

Тамо смо осетили и уверили се да је "и пустиња као крин процветала Господе" - Духом Твојим Светим!

У српском манастиру Светог Пајсија Величковог у Аризони живе: игуманија Михаила, монахиње Ксенија, Антонија, Амвросија, Назарија, Александра, Анастасија, Јелена, Јована, Касијана, Јефимија, Анатолија, Исидира, Маријамна, Аделаида, Сара, Катарина, Глафира, Нина, искушеница Катарина (Српкиња) са још неколико искушеница. Духовник је јеромонах Доротеј. ■

**аримандрит Јован
(Радосављевић)**

"ОПИС МОНАСТИРА ГРНЧАРИЦЕ" ИЗ 1861. ГОДИНЕ

Извештај који је о стању манастира Грнчарице, на захтев митрополита Михаила, 1861. године доставио "покорни раб" јеромонах Спиридон Марковић, представља прави мали монографски запис

У Музеју Српске православне цркве у Београду, у фонду "Манастири", налази се неколико докумената (најчешће, инвентар имовине и опис стања објеката) који непосредно сведоче о стању манастира Грнчарице у IX веку. Тако је 1861. године јеромонах Спиридон Марковић, "покорни раб" Митрополији у Београд доставио "Опис Манастира Грнчарице" ко-

ји са много појединости говори о томе шта за народ околине Крагујевца представља овај манастир:

"Манастир Грнчарица у срезу Крагујевачком, окружу истог имена, три сати од вароши Крагујевца одстојећи на путу из Крагујевца Баточини, цариградском друму водећем, лежи на једном узвишеном брдоравњу свуда на околним брдима обкољеном. Место је дражестне природе и питоом, воде лепе и сва околина лепом шумом обрасла. Тиме, што је пут покрај манастира.

Манастир је обај стар, мали и изнутра доста испуцан. Да га неби вода подлокала, па тим што пре сатрла, подзидан је свуда околом камено, са једно до фата. Унутрашњост је његова различна. На неким местима закречена а на неким не. На тим незакреченим виде се и данас измалани светитељи, којима су очи вађене и лице кварено. Молерај није фини, али је постојан. Звонара је даље од манастира и дрвена са једним звоном. Сва пак порта, ограђена је и то с горње стране зидом а с долње даскама, које се све у добром стању наоди.

У књигохранилици нема никаквих стари књига и рукописа. На западним вратима налази се надпис, који се сав прочитати не може и на коме нема ни датума ни године. Најзијатије и најбоље се читају две речи "Султан Сулејман". На

источним вратима има запис духовника Максима, који је паперту сазидао и који у устима народа живи. Он је био родом из Кијева, парохije манастирске.

Преданије је сачувано и о томе најпоузданије говори неки Павле из Прњавора, који је у време духовника Максима у манастиру служио, и кога је он оженио, на манастирској земљи населио и са њим прњавор подизати почео, - да је у време несрећне битке на Косову, црква ова била подаље од садање код тако зване Младенове воде, а после тога, да је калуђер Пахомије позвао околне житеље и наговорио иј да цркву на садање место преселе зато, што је заклоније и није близо друма а и што је земља питомија. Да би то учинили, требали су да имају ферман, па зато иј упуту у Баточину неком царевом сину Сулејману, који је тада ишао да заузме Београд и Срем, Кнежину Кнеза Лазара. Они отиду и добију ферман, па одма растуре црквицу и сво камење довуку, те садању цркву без паперте построје. Једни говоре да име манастира отуда, што је на том месту некиј грнчар са нивцима, са којима су мајстори плаћени. Приповедач Павле незна ништа боље о томе да каже. Незна се, шта је било до Кочине Крајине, а у то време запаљен је манастир и свецима су очи повађене и лица нагрђена. У време пак Карађорђа и после пропасти био је у

манастиру доувник Максим, после кога су били многи но не знатни. Приповедач казује да је у прво време Књаза Милоша Митрополит заставио манастир зато, што сељани нису хтели да приме за дуовника неког Грка, који је чин протосинђела имао. Вели, да је народ говорио, шта ће нам Грк, кад незнамо, да ли нас куне или благосиља. Ово је трајало кратко вре-

ме. не зна се које је године манастир преобраћен у мирску цркву. Утом стању био је до 1849 год докле није у њега дошао, 27 декембра 1860 у вечност преселио се Настојатељ Антоније. Он је затекао манастир у највећој сиротињи а имање у најзапуштенијем стању. Сви људи казују, да дуовник Антоније, није имао шта да једе, када је дошао, него је позајмио брашно од прњавораца. Његовом ревношћу и трудом, доведен је овај манастир до садањег цветјућег стања. Он је засадио виноград, подизао воћњак, уредио шуму да приход донесе, подигао кућу за обитавање братства, снадбео је са потребама, направио качару и напунио је са судовима, подигао стоку и имање манастирско од отимача сачувао. Много га је помагао у овом раду поч. Прота Крагујевачки Јован Симоновић, кога је више него иког љубио, чествовао и слушао. Свет говори, да је стање манастира овог било најбоље за време Пахомија и Антонија.

Манастир има слеђујућа непокретна добра: два велика шљивара, забран од 300 плугова под зградом, велику ливаду од 25 коса. У Лепеници с бунаром, ливаду сада искрчену од три косе, две њиве од 15 плугова, три њиве од 10 плугова које су у чаир обрађене, виноград од 30 мотика са кућицом, једну башту од плуга и кућу за обитавање братства са две особе." ■

ХРИШЋАНСКА ПОРОДИЦА - ДОМАЋА ЦРКВА

Повод за разговор са академиком, психијатром, психотерапеутом и дугогодишњим професором Богословског факултета Српске Православне Цркве у Београду, било је предавање на тему "Породица, јуче, данас, сутра", које је одржано у организацији Духовног центра свети новомученици крагујевачки, Саборне цркве у Крагујевцу

КАЛЕНИЋ: Знамо да свети апостол Павле у посланици Римљанима једну породицу назива домаћом Црквом. Можете ли да нам објасните аналогију породице и Цркве и рећи који то елементи породицу чине иконом Цркве?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: У време апостола Павла још увек је постојала, управо се враћала у нормално стање, тзв. патријархална породица. Римско друштво је било у тешком стању, односно, на самом крају свог постојања. Све појаве које, на жалост, видимо у данашњем свету постојале су и у римском друштву. Оно је пропадало, а то значи да се породица распадала, да је било много нежењених и неударених, да је било разних искривљавања у полној сфери. Међутим, доласком Господа Исуса Христа, а онда и тог великог апостола Павла, који је зближа први схватио смисао универзалности хришћанства, дошло је до покушаја да патријархална породица буде враћена у нормалне оквире. Свети апостол Павле је са правом изједначио породицу и Цркву. Наравно, услов за једно такво изједначавање, како у његово доба, тако и у току досадашњег трајања хришћанства, па и данас, док патријархат још увек помало траје, јесте да је та породица црквена, тј. да је хришћанска. Јер онда један део свог живота чланови породице проводе унутар своје куће, а други део проводе у Цркви као другој породици, тако да је та паралела дивна и увек ће бити могућности за прављење паралеле између Цркве и породице, под претпоставком да се породица која је сада у распадању поново обнови.

КАЛЕНИЋ: Ако је породица икона Цркве, онда је и икона Свете Тројице. Зар не? Лични односи у Светој Тројици, како је нама откривено, заправо су породични односи: Отац и Син... Да ли би могло да се иде даље у прављењу те паралеле и да се напра-

ви аналогија оца у породици са небеским Оцем?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: Све теже. То што смо причали о апостолу Павлу и хришћанству трајало је две хиљаде година. То је била вертикала. Знамо добро да је у патријархалном друштву на почетку вертикале вера у Бога. Испод стоје цар или краљ, односно, патријарх, или папа, када је реч о римокатолицизму, и стоји отац породице, дакле, патер фамилиас. То је вертикала. Хоризонтала је начин живљења. Дакле, имамо пред собом хришћански крст. То је оно што је у Европи пољубљено вероватно још у седамнаестом или осамнаестом веку, када је почело са сумњом у Бога, а чим почне сумња у Бога онда више немамо ни јаке царе и краљеве, патријархе и папе, а ни оца породице. Пошто се питање односи на оца породице, учвршћивање породице подразумева учвршћивање оца породице и обратно. Отац породице мора да има изнад себе великог Оца, Свету Тројицу, дабоме, али у првом реду Бога Оца, који се онда одсликава у оцу породице. Ако тога нема, однос Цркве и породице, враћам се на ваше прво питање, и даље је поремећен.

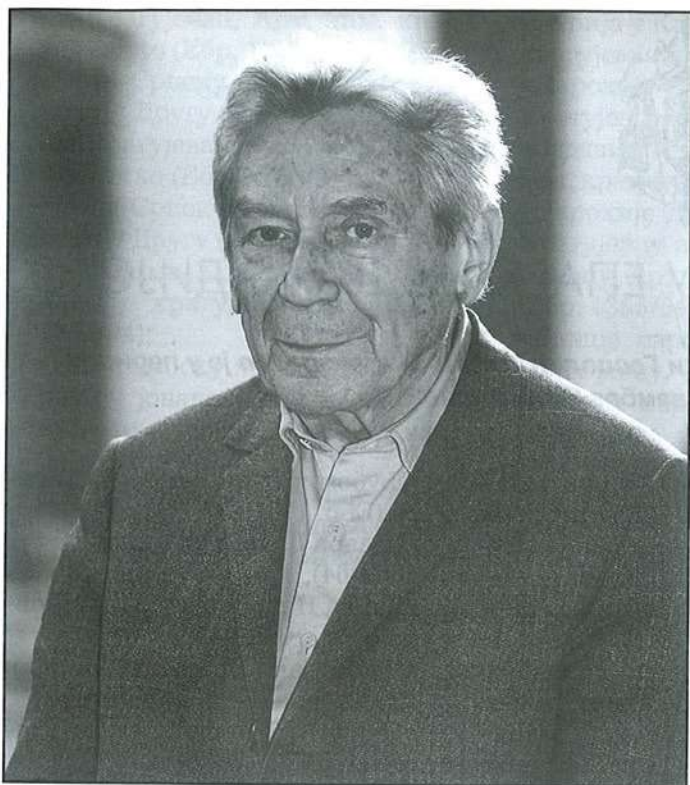
КАЛЕНИЋ: Можете ли нам рећи нешто о односу слободе и одговорности унутар породице? Какав је однос одговорности и слободе, где је ту мера, да ли једно подразумева друго?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: То су све врло добра и хришћанска питања, ако смо хришћани и ако имамо хришћанску породицу и хришћанско друштво. Ако нема довољно хришћанске породице, као што нема, поготово не хришћанског друштва, онда је питање слободе и одговорности апстрактно питање. Оно онда прелази у сферу философије, религије, у најбољем смислу речи, философије религије. Али онда остаје да виси негде у ваздуху. Ко је слободан и ко је одговоран? То треба да буде личност,

а да ли смо личности? Ми се сви рађамо као индивидуе, а онда у току живота постајемо личности. То је веома важно. Сви смо индивидуе. Достицање личности је оно што је Јунг назвао индивидуација, а ми у хришћанству то зовемо обожење. Оно траје читав живот. Значи, на нашем непрекидном путу постајања хришћанином нико није у пуном смислу речи хришћанин. Будите савршени као што је савршен Отац ваш небески, каже нам Господ. Ми то не можемо да достигнемо, али имамо тај идеал пред собом, идемо према том идеалу, значи ми постајемо (ако постајемо), ако траје тај процес индивидуације и (или) обожења (то је и наслов једне моје књиге), ако идемо тим путем, онда и слобода у нама добија своју праву вредност, а са слободом и одговорност. Наравно да је циљ сваке породице, а поготово друштва (опет веза породице и друштва и Цркве, ето тројства, тројство поново имамо пред собом), да јача унутар својих чланова, деце и родитеља, мужа и жене, слободу и одговорност. А то мора изнутра да иде у смислу вере, наде и љубави, хришћанских врлина.

КАЛЕНИЋ: У којој мери је неопходно ограничити слободу деци у развоју да би им помогли да постану одговорне личности?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: Ви то питате мене који немам деце, па ће мало теже бити да одговорим, јер нисам имао те васпитне проблеме, мада сам имао доста студената, пре свега на факултету, пре тога...коначно ни сви моји пацијенти нису били душевно поремећени људи, било је неуротичних пацијената с којима сам често морао поступати као са децом, тако да није да немам баш никакве праксе, али то није исто, наравно, као имати своју децу унутар породице. Често ми је падало на памет да треба да се роди неки генијални педагог; рађали су се генијални научници, философи, про-

шло је и њихово време, али не и генијални педагози. Уверен сам, као психијатар, психотерапеут, делимично и психолог, јер сам психологију студирао, мада је нисам завршио, да се карактер човека успоставља у току првих неколико година живота. Поставља се питање како поступати са децом најкасније до њихове шесте или седме године. До тог узраста у човеку се формира карактер, и то је данас скоро аксиом у педагогији, психологији, па и психотерапији. То не значи да се никада више ништа не може променити, набоље или нагоре. Морамо имати Божију веру да ће се оно што је лоше у детету моћи на неки начин, ипак, касније уз муку мењати. Као што каже народна пословица: "Навика је једна мука, а одвика двије муке." Значи, основно питање је, како с децом поступати унутар породице до шесте године. Па, гледајте, ту нема апсолутно важећих правила. Ипак, прво и најважније правило је да отац и мајка, односно, муж и жена, буду усклађени у васпитању. Никако један у клин, други у плочу, један престрог, други преблаг, то су онда они чувени турски тушеви, наизменично хладна и врућа вода, а тога је било доста у нашим породицама, и раније, а да ли има и сада, не знам довољно. Ако је отац

када се родитељи боре за љубав деце. Многи родитељи то несвесно чине, јер нису довољно усклађени међу собом. Потребна им је љубав (сваком је потребна љубав!), па се боре и за љубав деце. А то онда није добро. И још нешто, деца се већ рађају са одређеним наследним особинама. Наслеђе је можда 50%, а 50% је, да кажемо, утицај средине. Данас као да у науци мало преовлађује наслеђе. У сваком случају деца се рађају са одређеним особинама и никако нису "неисписана табла" када се роде. Са јединцем, то морају родитељи да увиде, не може се и не треба поступати превише благо. Јер је такво дете од почетка "дрско", али оно кроз ту дрскост развија и самосвест, развија своје ја, а како ће га развити зависи од много чега. Треба онда бити мало строжији. Узмимо двоје деце као пример. Једно дете је дрско, хоће своје, самовољно, својевољно је, мораш са њим поступати мало строжије. Друго дете, од истих родитеља, нежно је, осетљиво, можда има неке уметничке способности, или ће их развити. Немојмо на исти начин поступати са таквим дететом јер ће оно због преосетљивости доживети неку трауму због лошег поступања родитеља са њиме, па ће се створити нека лоша црта

строг а мајка блага онда, унутар једног сата у току дана, дете доживи један начин поступања од оца, други од мајке. То не може да доведе до правилне идентификације са родитељима. То није добро. Веома је важно да муж и жена буду у dobrим односима, у односи-ма љубави. Да се не такмиче, да не буду за-видљиви један на другог, да се не боре за децу. Најгоре је

карактера, која не га праћу у току живота. Значи потребан је индивидуалан начин васпитања деце, кад их има више. Родитељи морају препознати врло рано, које су позитивне и негативне склоности у сваком детету. Деца су различита и према томе и начин васпитања мора бити различит. Мора се поштовати специфичност личности.

КАЛЕНИЋ: Да се надовежемо на речено и проширимо тему и на друштво. Помињали смо Цркву, да кажемо укратко нешто и о друштву. Да ли је здрава породица услов слободе и развоја друштва?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: Наравно, то смо малопре и рекли... да Црква, друштво и породица треба да представљају тројно јединство. И ако једно од њих није добро, на пример, Црква или породица, онда, наравно, неће бити добро ни друштво; а било је тако у прошлости, јер Цркве није ни било довољно, није била довољно учвршћена у друштву, из простог разлога што се није дало довољно слободе да се може развити црквена активност. Јако је важно једно с другим повезати, не одвајати једно од другог, јер услов за напредовање Цркве јесте добра породица. Услов за напредовање породице је добра црквена активност. Између тога се налази друштво. Црква са једне стране, породица са друге, друштво између, јер друштво зависи и од породице и од Цркве.

КАЛЕНИЋ: Може ли бити националне, културне, духовне или било какве обнове друштва без афирмације породице и породичног живота, мада је на то већ на неки начин одговорено?

ПРОФ. ЈЕРОТИЋ: Да, то је немогуће замислити. Постоји велика опасност уколико друштво не буде довољно учврстило себе преко породице и Цркве, када храмљу и Црква и породица, јер онда нема неопходне повезаности између те три установе, та три стуба нормалног живота унутар једне државе.

КАЛЕНИЋ: Остаје ми још само да вам се у име читалаца Каленића захвалим на разговору. ■

разговарао
Никола Миловић, јереј

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин ЈОВАН благоизволео је у периоду од 16. августа до 30. новембра 2004. године:

ОСВЕТИТИ:

- Спомен-чесму у Великој Крсној, 5. септембра 2004. (Ебр. 1468/04);
- Старачки дом у Ковачевцу, 12. септембра 2004. (1469/04);
- Нови конак манастира Никоља на Руднику, 10. октобра 2004. (Ебр. 1548/04);
- Нове темеље за фискултурну салу Основне школе Свети Димитрије у Дражевцу, 11. октобра 2004. (Ебр. 1549/04);
- Нови храмовни звоник у Дубони, 24. октобра 2004. (Ебр. 1673/04);
- Нови иконописни живопис у храму Преподобног Симеона Столпника у Дубони, 24. октобра 2004. (Ебр. 1674/04);
- Нови храм Преподобномученице Параскеве у См. Паланци, 23. октобра 2004. (Ебр. 1676/04);
- Нови конак манастира Петковице, 27. октобра 2004. (Ебр. 1677/04);
- Нови иконописни живопис у Светогеоргијевском храму у Вишевцу, 14. новембра 2004. (Ебр. 1715/04);
- Нови иконописни живопис у храму Светог Јована Златоустог у истоименој Богословији у Крагујевцу, 26. новембра 2004. (Ебр. 1801/04).

РУКОПОЛОЖИТИ:

- Ненада Јовановића, свршеног богослова из Јагодине, у чин ђакона 1. септембра 2004. године, у храму Светог Јована Златоустог у истоименој Богословији у Крагујевцу (Ебр. 1773/04);
- Дејана Миленковића, свршеног богослова из Орашја, у чин ђакона 16. новембра 2004. године, у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам.

- крагујевачко, а у чин презвитера 20. новембра у манастирском храму Светог апостола и евангелисте Луке у истоименом манастиру у Бошњану (Ебр. 1789/04);
- Филипа Јовановића, свршеног богослова из Крушевца, у чин ђакона 20. новембра у манастирском храму Светог апостола и евангелисте Луке у истоименом манастиру у Бошњану (Ебр. 1790/04);
- Ђакона Рајка Стефановића, бившег парохијског ђакона у Тополи, Арх. нам. опленачко, у чин презвитера 22. новембра 2004. године у храму Рождества Пресвете Богородице у Тополи, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1791/04);
- Небојшу Јаковљевића, студента теологије из Крагујевца, у чин ђакона 26. новембра 2004. године, у храму Светог Јована Златоустог у истоименој Богословији у Крагујевцу (Ебр. 1802/04);
- Владана Јовановића, свршеног богослова из Ратара, у чин ђакона 27. новембра у храму Рождества Пресвете Богородице у Баточини, Арх. нам. крагујевачко, а у чин презвитера 28. новембра 2004. године у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1804/04).

РУКОПРОИЗВЕСТИ У ЧИН ИПОЂАКОНА:

- Ратка Михајловића из См. Паланке (Ебр. 1708/04).

РУКОПРОИЗВЕСТИ У ЧИН ЧТЕЦА:

- Душана Ђурулића из Тополе (Ебр. 1703/04);

- Љубомира Доронтића из Тополе (Ебр. 1704/04);
- Лазара Делића из Тополе (Ебр. 1705/04);
- Дарка Павловића из Шиљковца (Ебр. 1706/04);
- Мирослава Вранешевића из н Шиљковца (Ебр. 1707/04);
- Ивицу Стојковића из См. Паланке (Ебр. 1709/04).

УКИНУТИ:

- Српску православну Црквену општину корманску у Цветојевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1358/04);
- Српску православну парохију корманску у Цветојевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1359/04);
- Српску православну парохију Трећу аранђеловачку у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1560/04);
- Српску православну парохију Четврту аранђеловачку у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1562/04);
- Српску православну парохију рековачку у Рековцу, Арх. нам. левачко (Ебр. 1651/04);
- Српску православну парохију великокурешевичку у Великој Крушевици, Арх. нам. левачко (Ебр. 1652/04);
- Српску православну Црквену општину великокурешевичку у Великој Крушевици, Арх. нам. левачко (Ебр. 1655/04).

ОСНОВАТИ:

- Нову Српску православну парохију Осму при Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1348/04);
- Нову Српску православну парохију Прву сушичку у Суши-

ци-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1351/04);

■ Нову Српску православну парохију Другу сушичку у Сушици-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1352/04);

■ Нову Српску православу парохију Другу виноградску у Виноградима-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1354/04);

■ Нову Српску православну парохију јовановачку у Јовановцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1356/04);

■ Нову Српску православну Црквену општину маршићанску у Маршићу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1360/04);

■ Нову Српску православну парохију маршићанску у Маршићу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1361/04);

■ Нову Српску православну парохију Другу корићанску у Корићанима, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1365/04);

■ Нову Српску православну парохију Другу грошничку у Грошници, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1367/04);

■ Нову Српску православну пархију Прву Петропавловску у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1561/04);

■ Нову Српску православну пархију Другу Петропавловску у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1563/04);

■ Нову Српску православну пархију Трећу Петропавловску у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1564/04);

■ Нову Српску православну парохију Прву рековачку у Рековцу, Арх. нам. левачко (Ебр. 1653/04);

■ Нову Српску православну парохију Другу рековачку у Рековцу, Арх. нам. левачко (Ебр. 1654/04).

ИЗВРШИТИ АРОНДАЦИЈУ:

■ Парохије Пете при Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу и парохије Треће становске у Становима, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1347/04);

■ Парохије Друге при Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу и парохија при храму Светог великомученика Ди-

митрија у Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1349/04);

■ Парохије Друге светосавске у Крагујевцу и виноградске у Виноградима-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1353/04);

■ Парохије Друге светосавске у Крагујевцу и корманске у Цветојевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1355/04);

■ Бивше парохије корманске у Цветојевцу, Арх. нам. крагујевачко и парохије бадњевачке, Арх. нам. лепеничко (Ебр. 1362/04);

■ Парохије ботунске у Ботунју и парохије доњокомаричке у Доњим Комарицама, Арх. нам. крагујевачко (1363/04);

■ Парохије корићанске у Корићанима и малопчеличким у Малим Пчелицама, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1364/04);

■ Парохије грошничке у Грошници и ердечке у Ердечу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1366/04);

■ Парохија аранђеловачких при храму Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1559/04).

ИЗВРШИТИ РЕГУЛАЦИЈУ:

■ Парохије корманске у Цветојевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1357/04).

ОДЛИКОВАТИ:

- Правом ношења напурског крста:

■ Протојереја др Зорана Крстића, ректора богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу (Ебр. 1807/04).

ЗАМОНАШИТИ:

- По чину мале схиме:

■ Рада Јеремића, испушеника Светониколајевске обитељи манастира Јошанице, давши му монашко име Јустин (Ебр. 1699/04);

■ Дејана Шевића, испушеника Светониколајевске обитељи манастира Јошанице, давши му монашко име Доситеј (Ебр. 1700/04);

■ Расофорног архимандрита Јакова (Миљковића), духовника Благовештењске обитељи истоименог манастира на Руднику, давши му монашко име Серафим (Ебр. 1710/04).

ПРЕМЕСТИТИ ПО ПОТРЕБИ СЛУЖБЕ:

■ Јереја Новицу Ескића, привременог пароха великопчеличког у Великим Пчелицама, Арх. нам. левачко, за привременог пароха горњотрешњевачког у Горњој Трешњевици, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1217/04);

■ Протонамесника Мирољуба Станковића, привременог пароха првог кусадачког у Кусадку, Арх. нам. јасеничко, за привременог пароха ратарског у Ратарима, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 1262/04);

■ Јереја Дејана Динића, привременог пароха парцанског у Парцанима, Арх. нам. темнићко, за привременог пароха клокачког у Клоки, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1776/04).

ПРЕМЕСТИТИ ПО МОЛБИ:

■ Јереја Душана Надрљанског, привременог пароха горњотрешњевачког у Горњој Трешњевици, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха другог кусадачког у Кусатку, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 1216/04);

■ Јереја Јована Биберџића, привременог пароха влакчанског у Влакчи, Арх. нам. опленачко, за привременог пароха страгарског у Страгарима, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1220/04);

■ Јереја Дејана Бркића, привременог пароха ратарског у Ратарима, Арх. нам. јасеничко, за привременог пароха првог кусадачког у Кусадку, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 1263/04);

■ Протојереја Милана Беговића, привременог пароха трнавског у Трнави, Арх. нам. опленачко, за привременог пароха првог сушичког у Сушици-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1392/04);

■ Протонамесника Слободана Богојевића, привременог пароха клокачки у Клоки, Арх. нам. опленачко, за привременог пароха трнавског у Трнави, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1393/04);

■ Јереја Бранислава Бороту, привременог пароха другог буковичког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха другог петропавловског у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1569/04);

- Протонамесника Драгана Нагулића, привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха другог буковичког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1570/04);
- Јереја Дејана Лукића, привременог пароха другог бељинског у Бељини, Арх. нам. космајско, за привременог пароха другог бресничког у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1659/04);
- Бакана Градимира Милојевића, парохијског ђакана при храму Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за парохијског ђакана при храму Рождества Пресвете Богородице у Тополи, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1765/04).

ПОСТАВИТИ:

- Новорукоположеног јереја Дејана Динића, за привременог пароха парцанског у Парцанима, Арх. нам. темнићко (Ебр. 1223/04);
- Новорукоположеног јереја Александра Петровића, за привременог пароха влакчанског у Влакчи, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1395/04);
- Новорукоположеног јереја Горана Мићића, за привременог пароха другог виноградског у Виноградима-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1396/04);
- Протојереја-ставрофора Мићу Ђирковића, бившег пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха првог петропавловског у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1565/04);
- Јереја Николу Миловића, бившег пароха четвртог аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха другог петропавловског у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1566/04);
- Протонамесника Драгана Нагулића, бившег пароха петог аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђелов-

- цу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1567/04);
- Протојереја-ставрофора Стокана Ђирковића, бившег пароха пљеваљског у Пљевљима, Епархија милешевска, за привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1571/04);
- Протојереја-ставрофора Мићу Ђирковића, привременог пароха првог петропавловског у Аранђеловцу, за старешину Петропавловског храма у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1573/04);
- Протонамесника Драгослава Петровића, бившег пароха рековачког у Рековцу, Арх. нам. левачко, за привременог пароха првог рековачког у Рековцу, Арх. нам. левачко (Ебр. 1656/04);
- Јереја Сретка Петковића, бившег пароха великокрупшевичког у Великој Крушевици, Арх. нам. левачко, за привременог пароха другог рековачког у Рековцу, Арх. нам. левачко (Ебр. 1657/04);
- Протојереја-ставрофора Стокана Ђирковића, привременог пароха трећег аранђеловачког у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, за магационера Црквене општине аранђеловачке у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1767/04);
- Новорукоположеног ђакана Ненада Јовановића, за парохијског ђакана при храму Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1774/04);
- Новорукоположеног јереја Владана Јовановића, за привременог пароха рабровачког у Рабровцу, Арх. нам. младеновачко (Ебр. 1806/04);
- Протонамесника Рајка Стефановића, професора богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу, за в. д. Секретара Црквеног суда у Крагујевцу (Ебр. 1810/04).

ПРИЧИСЛИТИ:

- Новорукоположеног протонамесника Рајка Стефановића, в.д. Секретара Црквеног суда у Крагујевцу, братству Светодимитријевског храма у Сушици-Крагујевцу, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1811/04).

ПОВЕРИТИ У ОПСЛУЖИВАЊЕ:

- Јереју Јадрану Димовском, привременом пароху доњосабаначком у Доњој Сабанти, Арх. нам. крагујевачко, упражњену парохију великопчеличку у Великим Пчелицама, Арх. нам. левачко (Ебр. 1218/04);
- Јереју Јовану Биберџићу, привременом пароху страгарском у Страгарима, Арх. нам. орашачко, упражњену парохију влакчанску у Влакчи, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1221/04);
- Јереју Милану Савићу, привременом пароху доњошаторњском у Доњој Шаторњи, Арх. нам. орашачко, упражњену парохију овсишску у Овсишту, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1232/04);
- Протонамеснику Радивоју Марићу, привременом пароху наталиначком у Наталинцима, Арх. нам. опленачко, упражњену парохију клокачку у Клоки, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1394/04);
- Братству Петропавловског храма у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, новоосновану упражњену парохију Трећу петропавловску у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1572/04);
- Јереју Јовици Ескићу, привременом пароху првом бељинском у Бељини, Арх. нам. космајско, упражњену парохију другу бељинску у Бељини, Арх. нам. космајско (Ебр. 1660/04);
- Протојереју-ставрофору Данилу Срећковићу, умировљеном пароху варваринском, Арх. нам. темнићко, упражњену парохију парцанску у Парцанима, Арх. нам. темнићко (Ебр. 1777/04).

РАЗРЕШИТИ:

- Протонамесника Мирољуба Станковића, привременог пароха првог кусадачког у Кусадку, Арх. нам. јасеничко, даље дужности опслуживања друге парохије кусадачке у Кусадку, Арх. нам. јасеничко (Ебр. 1215/04);
- Јереје Милана Савића и Јована Биберџића, привремене парохе доњошаторњског у Доњој Шаторњи, Арх. нам. орашачко и влакчанског у Влакчи, Арх. нам. опленачко, даљег опслужи-

вања парохије страгарске у Страгарима, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1219/04);

■ Јереја Јована Биберџића, привременог пароха страгарског у Страгарима, Арх. нам. орашачко и администратору упражњене парохије овсишке у Овсишту, Арх. нам. опленчко, даље дужности опслуживања упражњене парохије овсишке у Овсишту, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1231/04);

■ Архимандрита Георгија (Николића), администратора парохије превешке у Превешту, Арх. нам. левачко, даље дужности активног пароха (Ебр. 1509/04);

■ Јереја Николу Миловића, привременог пароха другог петропавловског у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, даље дужности активног пароха (Ебр. 1568/04);

■ Протонамесника Ђорђа Ђукановића, привременог пароха првог бресничког у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко и администратора Друге парохије бресничке у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко, даље дужности опслуживања парохије Друге бресничке у Бресници-Крагујевац, Арх. нам. крагујевачко (Ебр. 1658/04);

■ Ђакон Рајка Стефановића, парохијског ђакон при храму Рождества Пресвете Богородице у Тополи, Арх. нам. опленачко, даље дужности парохијског ђакон у Тополи, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1764/04);

■ Ђакон Градимира Милојевића, магационера Црквене општине аранђеловачке у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко, даље дужности магационера Црквене општине аранђеловачке у Аранђеловцу, Арх. нам. орашачко (Ебр. 1766/04);

■ Протонамесника Радивоја Марића, привременог пароха наталиначког у Наталинцима и администратора парохије клокачке у Клоки, Арх. нам. опленачко, даље дужности опслуживања парохије клокачке у Клоки, Арх. нам. опленачко (Ебр. 1775/04);

■ Ђакон Владимира Руменића, в.д. Секретара Црквеног суда у Крагујевцу, даљег вршења дужности Секретара Црквеног суда у Крагујевцу (Ебр. 1809/04).

ПОДЕЛИТИ КАНОНСКИ ОТПУСТ:

■ Јерођакону Спиридону (Вељковићу), сабрату Светониколајевске обитељи манастира Јошанице, за Епархију рашко-призренску (Ебр. 1629/04);

■ Ђакону Владимиру Руменићу, ђакону при Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, за Епархију банатску (Ебр. 1650/04).

ПОДЕЛИТИ БЛАГОСЛОВ ЗА УПИС НА БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ:

■ Горану Аврамовићу из Парцана (Ебр. 1259/04);

■ Зорану Марковићу из Крагујевца (Ебр. 1315/04);

■ Александру Петровићу из Баточине (Ебр. 1350/04);

■ Зорици Митић из См.Паланке (Ебр. 1379/04);

■ Протонамеснику Горану Ђерковићу из Грбица (Ебр. 1380/04)

■ Виолети Михајловић из Варварина (Ебр. 1383/04);

■ Јереју Јовици Ескићу из Бељине (Ебр. 1386/04);

■ Протонамеснику Горану Јеремићу из Сибнице (Ебр. 1387/04);

■ Јереју Драгану Симоновићу из Крагујевца (Ебр. 1397/04);

■ Ђакону Александру Јовановићу из Крагујевца (Ебр. 1398/04);

■ Зорану Радоњићу из Карановца (Ебр. 1476/04).

ПОДЕЛИТИ БЛАГОСЛОВ ЗА ПОСТ-ДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ:

■ Ђакону Градимиру Милојевићу из Аранђеловца (Ебр. 1340/04).

ПЕНЗИОНИСАТИ:

■ Архимандрита Георгија (Николића), администратора парохије превешке у Превешту, Арх. нам. левачко (Ебр. 1509/04).

УПОКОЈИЛИ СЕ У ГОСПОДУ:

■ Јереј Данијел Савић, бивши парох страгарски у Страгарима, Арх. нам. орашачко, 20. септембра 2004. године (Ебр. 1467/04);

■ Протојереј-ставрофор Милорад Јаковљевић, умировљени парох сибничко-миросалјачки у Миросалјцима, Арх. нам. космајско, 17. новембра 2004. године (Ебр. 1760/04). ■

СЛУЖЕЊА, ПОСЕТЕ И ПРИЈЕМИ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

од 1. јула до 30. новембра 2004. године

ЈУЛ

1. јул 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ;
- Посетио на Војно медицинској академији у Београду повређеног свештеника Јеремију Старовлаха и његовог сина.

3. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и обавио саборно крштење у манастиру Јошаници.

4. јул 2004:

- Саслужио на Светој литургији и учествовао у хиротонији, у Подгорици, епископа диоклијског Г. Јована (Пурића);
- Поклонио се моштима светог Арсенија Сремца у манастиру Ждребаонику;
- Служио бденије у манастиру Каленићу.

5. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Каленићу поводом празника Свете Анастасије Српске, славе манастирске капеле.

7. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину.

8. јул 2004:

- председавао седници координатора веронауке у школама Шумадијске епархије;
- Посетио министра за културу Владе Србије г. Драгана Којадиновића;
- Одредио, у цркви у Чибутковици, распоред фресака.

10. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

11. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и осветио нове фреске у цркви у Мајуру;

- Посетио цркву у изградњи у Мијатовцу;

- Донео мошти и служио бденије у новоподигнутој цркви у Аранђеловцу. 12. јул - Петровдан:

- Саслужио на Светој литургији и учествовао у освећењу нове цркве Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, са патријархом српским Г. Павлом, епископима, жичким Г. Хризостомом, осечко - пољским и барањским Г. Лукијаном и захумско - херцеговачким Г. Григоријем;
- Осветио, малим освећењем, цркву у Неменикућама и учествовао у духовним свечаностима "Видаковићеви дани".

13. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и годишњи парастос Немањи Лукићу у Саборној цркви у Београду.

14. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Сипићу, поводом храмовне славе;
- Посетио у Јагодини цркву у изградњи.

15. јул 2004:

- Крстио у Вреоцима малу Ану, кћерку свештеника Александра Новаковића;
- Посетио цркве у Миросаљцима, Рудовцима и на Липару.

16. јул 2004:

- Посетио цркву у Баточини поводом обнове и живописања.

17. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију на рушевинама манастира Кастаљана на Космају;
- Посетио манастир Тресије;
- Осветио палионицу свећа у Великим Црљенима.

19. јул 2004:

- Учествовао, са патријархом српским Г. Павлом и председником Владе Србије господином В.

Коштуницом, на састанку са привредницима ради обезбеђења средстава за обнову зграде нове богословије у Земуну.

20. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Селевцу и крстио малог Ђорђа, сина свештеника Драгана Милутиновића;
- Посетио у Селевцу цркву Светог Атанасија у изградњи.

21. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Светог Луке у Бошњанима.

22. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и осветио темеље за нови конак у манастиру Светог Георгија на Липару.

24. јул 2004:

- Служио Свету литургију и полугодишњи парастос монахињи Марији у манастиру Дивостину;
- Отпутовао у манастир Гомирје.

25. јул 2004:

- Саслужио на Светој литургији и учествовао у хиротонији, у манастиру Гомирје, епископа горњокарловачког Г. Герасима (Поповића).

26. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Вољавчи, поводом манастирске славе;
- Посетио манастире Петковицу и Дивостин;
- Крстио у Стопањи малог Константина.

27. јул - 30. јул 2004:

- Посета Немачкој.

31. јул 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Лужницама.

АВГУСТ

1. август 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију и осветио нови парохијски дом у Миросаљцима.

2. август - Свети Илија:

■ Служио Свету архијерејску литургију и осветио звона цркве у Гарашима, поводом храмовне славе;

■ Служио вечерње у цркви у Горњој Трнави, поводом храмовне славе.

3. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и осветио капелу Светог Пантелејмона у градској болници у Аранђеловцу;

■ Посетио цркву у Великој Крсни поводом обнове.

4. август - 6. август 2004:

■ Учествовао, у Патријаршији у Београду, на више седница.

7. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Жировници, поводом храмовне славе;

■ Венчао у Тополи Жана Патраса и Јелену Спасовић.

8. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и осветио, малим освећењем, обновљену цркву у Поточцу;

■ Крстио малу Марту.

9. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и парастос Зорки Новаковић у Аранђеловцу.

9. август - 13. август 2004:

■ Рад у Светом архијерејском синоду СПЦ.

14. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу;

■ Служио бденије у манастиру Никољу Рудничком.

15. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Никољу, поводом славе манастирске капеле;

■ Посетио манастире Петковицу, Благовештење, Вољавчу и Дивостин;

■ Примио епископа будимског Г. Лукијана.

16. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и парастос краљу Петру I Карађорђевићу на Опленцу, поводом годишњице смрти.

18. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у цркви на Аеродрому - Крагујевац;

■ Служио бденије у манастиру Благовештењу Рудничком.

19. август - Преображење:

■ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Благовештењу.

20. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у храму Свете Петке у Виноградима - Крагујевац;

■ Састао се са помоћником министра вара у Влади Србије госпођом Невеном Витошевић.

21. август 2004;

■ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину и крстио малог Василија, сина свештеника Срђана Тепића из Рогојевца.

22. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

23. август 2004:
■ Посетио цркву Светог Георгија у Вишевцу, поводом фрескописања.

■ Посетио цркве у Рачи Крагујевачкој и Вучићу.

24. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и опело Александру Каровићу у цркви Светог Пантелејмона у Становима - Крагујевац;

■ Примио монахиње манастира Сретење;

■ Примио председника Црквене општине Јагодина.

26. август 2004:

■ Учествовао на седници Светог архијерејског синода.

27. август 2004:

■ Служио бденије у Саборној цркви у Крагујевцу.

28. август - Велика Госпојина;

■ Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу, поводом храмовне славе;

■ Отпутовао у манастир Добрун.

29. август 2004:

■ Саслуживао на Светој архијерејској литургији у манастиру Добруну, поводом прославе двестогодишњице Првог српског устанка.

30. август 2004:

■ Примио протојереја Саву Арсенијевића, са породицом, из Канадске епархије;

■ Посетио цркву у Жабарима поводом радова на обнова.

31. август 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у цркви на Аеродрому - Крагујевац и крстио малу Сару.

СЕПТЕМБАР

1. септембар 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију и призив Светога Духа у Богословији Светога Јована Златоустог у Крагујевцу, поводом почетка школске године.

2. септембар 2004:

■ Учествовао на седници, у Патријаршији, свих епископа СПЦ из Србије.

3. септембар 2004:

■ Присуствовао пријемима у Патријаршији.

4. септембар 2004:

■ Венчао, у Бечу, Вофганга и Драгану Вукојевић.

5. септембар 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Великој Крсни поводом стогодишњице подизања цркве, крстио Магдалину и Марију.

6. септембар - 8. септембар 2004:

■ Учествовао на редовном заседању Светог архијерејског сабора СПЦ.

9. септембар 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Јошаници и председавао Сабору монаштва Шумадијске епархије.

10. септембар 2004:

■ Посетио манастир Прерадовац;

■ Служио бденије у манастиру Каленићу.

11. септембар - Усековање главе светог Јована Крститеља:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Орашју;

■ Посетио Варварин и манастир Светог Луке у Бошњанима;

■ Служио бденије у Саборној цркви у Крагујевцу

12. септембар 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Ковачевцу и осветио Дом старих;

■ Посетио у Међулужју цркву у изградњи;

■ Учествовао у манастиру Каленићу скупу угледних Левчана.

13. септембар 2004:

■ Служио Свету архијерејску литургију у Лазаревцу и крстио малу Софију, кћерку свештеника Марка Митића;

■ Одредио, у Градској болници у Лазаревцу, место за капелу;

■ Објавио и благословио почетак радова на обнови манастира Светог Георгија у Ђелијама.

14. септембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Тресије, поводом славе манастирске капеле;
- Посетио цркву у изградњи у Сопоту.

16. септембар 2004:

- Служио опело Верослави Јевтић у Комаранима;
- Служио бденије у манастиру Прерадовцу.

17. септембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Прерадовцу и осветио земљиште за подизање манастирског винограда.

18. септембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у школском храму Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу и крстио малу Невену Сенић.

19. септембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Десимировцу, поводом храмовне славе;
- Одредио у цркви у Вреоцима распоред фресака; Венчао у Барошевцу Милана и Весну.

21. септембар - Мала Госпојина:

- Служио Свету архијерејску литургију у Тополи, поводом храмовне славе;
- Посетио, са гостима из Америке, Опленац и Аранђеловац.

22. септембар 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ.

25. септембар - 4. октобар 2004:

- Посета Сједињеним Америчким Државама и манастиру Светог Пајсија Величковског.

ОКТОБАР

6. октобар 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода.

7. октобар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Прерадовцу, поводом манастирске славе.

9. октобар 2004

- Служио, са епископом јегарским Г. Порфиријем, Свету архијерејску литургију на Опленцу и парастос краљу Александру Карађорђевићу, поводом седамдесетогодишњице смрти;
- Служио бденије у манастиру Јошаници и замонашио почину мале схиме архимандрита Јакова, давши му име Сера-

фим, испушеника Радета, давши му име Јустин, испушеника Дејана, давши му име Доситеј; поделио благослов испушеници Весни за ношење подрасника.

10. октобар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Никољу Рудничком и осветио нови конак;
- Учествовао на прослави двестогодишњице Првог српског устанка;
- Посетио оболелог господина Раденка Марјановића, директора аранђеловачког "Књаза Милоша".

11. октобар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Основној школи у Дражевцу и осветио темеље нове фискултурне сале.

12. октобар 2004:

- Примио свештенике Мирослава Пантића из Мелбурна и Дејана Обрадовића из Нијагаре;
- Примио директора Комбината "Колубара" из Лазаревца;
- Духовни разговор са верницима у организацији Духовног центра Саборне цркве у Крагујевцу.

13. октобар 2004:

- Осветио у Тополи грожђе пред почетак бербе.

14. октобаре 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Вучковици и осветио темељ новог парохијског дома.

15. октобар - 22. октобар 2004:

- Посета Јужној Африци.

23. октобар 2004:

- Саслуживао на Светој литургији са епископима, канадским Георгијем, браничевским Игнатијем и јегарским Порфиријем и осветио нову цркву Свете Петке у Смедеревској Паланци.

24. октобар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Дубони и осветио црквена звона и нове фреске;
- Крстио у Тополи малу Теодору Михаиловић.

27. октобар 2004 - Света Петка:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Петковици и осветио нови манастирски конак.

27. октобар - 13. новембар 2004:

- Посета Аустралији.

НОВЕМБАР

16. новембар 2004 - Ђурђиц, Крсна слава епископа Јована:

- Саслуживао на Светој литургији у Саборној цркви у Крагујевцу са епископима, бачким Иринејем и браничевским Игнатијем;
- Приредио славски ручак за велики број званица.

19. новембар:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу и крстио малу Катерину Филиповић из Београда.

20. новембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Светог Луке у Бошњанима.

21. новембар - Аранђеловдан:

- Служио Свету архијерејску литургију у манастиру Дивостину;
- Пререзао славски колач господину Радиши Пљакићу, потпредседнику Епархијског управног савета.

22. новембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Тополи;
- Посетио, Опленац, Аранђеловац, Орашац и манастир Дивостин.

22. новембар 2004:

- Присуствовао предавању у Духовном центра Саборне крагујевачке цркве професора Богословије у Крагујевцу Јереја Милића Марковића о Откривењу Јовановом.

24. новембар 2004:

- Учествовао на седници Светог архијерејског синода СПЦ.

26. новембар 2004:

- Саслуживао на Светој литургији, са епископом будимљанско - никшићким Јоаникијем, у школском храму Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу, поводом школске славе.

27. новембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Баточини.

28. новембар 2004:

- Служио Свету архијерејску литургију у Саборној цркви у Крагујевцу.

29. новембар 2004:

- Примио Милицу Квајић из Канаде, добротворку Богословије у Крагујевцу. ■

Слава Богословије Светог Јована Златоустог у Крагујевцу

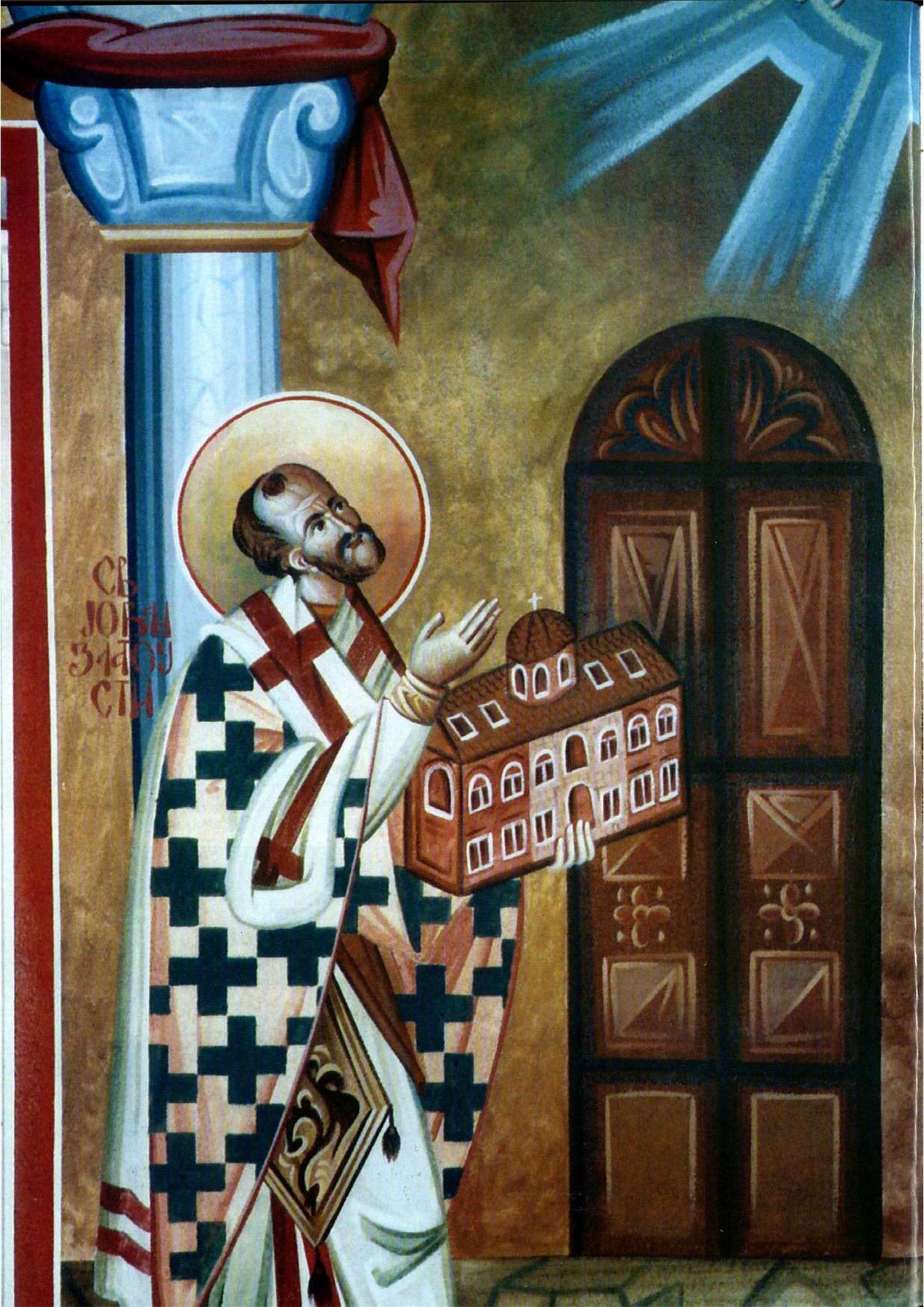
Новоосвећени живопис цркве Светог Георгија у Вишевцу

Епископ Јован на слави цркве Светог Томе у Јоханесбургу - Јужна Африка

Литургија у Тополи - рукоположење у презвитерски чин ђакон Рајка Стефановића

СВ
ЮРЬ
ЗЛАТОУ
СТН